

“ Z A R J A ”

MESEČNIK ZA SLOVENSKO ŽENSTVO V AMERIKI.

Štev. (No.) 23

May, 1931

Letnik (Volume) 3.

A. Schiffrer:

Materinski dan

IC težjega, ko dostojno proslavljati materinski dan in materinstvo. “Ker Bog ne more biti povsod osebno pričujoč,” — pravi stari judovski pregovor, — “zato je ustvaril mater.” Nesmrtni Dr. Janez Ev. Krek jo je orisal takole: “Sveča je, ki se prižge, da gori za druge, tiho, brez šuma, in zgori popolno do konca. . .” Ljubezen je, poosebljena ljubezen, in ljubezni še ni nihče dostojno opisal.

Vse kar je dobrega, plemenitega, vzvišenega v nas smo prejeli od naših mater. Kaj je prejela ona od nas v plačilo? Dokler je bila v naši sredi, je nismo poznali in tudi ne razumeli. Šele potem, ko je utihnil njen glas za vedno, smo se zavedli, da nas nihče ni ljubil gorkeje in tudi ne poznal boljše, kot ona. Sedaj šele, ko govori ono, “kar” — po njenih besedah, — “tiho molč”, vemo da nam je bila ona naš najboljši vodnik, svečenik in prerok.

Svet ne pozna sile, ki bi imela tak vpliv na človeka in človeško družbo, kot mati. V njenih rokah je otrok kot vosek, in od nje zavisi, kakšen človek bo zrastel iz tega otroka; ali človek, ki bo družbi v korist in ponos, ali pa v škodo in sramoto. Mati je studenec, iz katerega izvira duševno in telesno zdravje družine in človeške družbe. Ker je ona središče, okoli katerega se suče družinsko življenje, je ona seveda tudi središče ljudske prosvete. Ni je učiteljice in ne vzgojiteljice, ki bi se mogla primerjati z materjo. Ona je vidni angel varuh naših domov in naših duš. Njena beseda in njen vzgled se vtisneta tako globoko v otroško dušo, da jih ne more zbrisati nobena zemeljska sila.

Vsa dela sveta lahko opravlja moški. V vseh strokah se lahko kosa z žensko, najsibože v znanstvu, v spretnosti, v moči, v pogumu, ali pa v pojmovanju. Materinstvo pa zahteva večjih moči, večjih žrtev, večjega poguma, večje potrpežljivosti in večjega samozatajevanja kot katerikoli poklic, in dehti edinole in ženskih src.

Ženska, ki stremi po zenačenju z moškimi in ga skuša prekositi v njegovih poklicih ali pa v pravicah, izgubi več na lastni osebnosti kot pridobi. Ženska z najbolj žensko naravo je najbolj popolna ženska, in

popolnost ženske obstoja ravno v materinstvu. Njena narava jo sili k temu, da je pomočnica možkemu, da prinaša na svet življenje, da življenje ohranja in življenske pogoje izboljšuje. Če jo Bog ni obdaril z otroci, hrepeni njeno srce po duševnem materinstvu, po žrtvi za druge. Srečaš jih po bojnih poljih kot postrežnice, po bolnišnicah, po sirotišnicah, po šolah kot učiteljice; vse duhovne matere, če so kdaj prinesle na svet življenje ali pa nikoli. Njihova sreča in zadovoljnost obstoja v žrtvah za druge in čim večje njihove žrtve, tem več zadoščenja. Ljubezen je njihova vodilna sila, in ljubezen ne pozna nobenih mej. Pesnica M. Elizabeta nam jo opiše v vezani besedi takole:

“Mati, katero morje je širše kot tvoje srce?
Katero brezno je globlje kot tvoje roke?
Vse dni življenja si polna radosti,
vsak hip si polna bridkosti — ne za se, za svoje
otroke.”

Telesno materinstvo je za mater pravzaprav šele začetek materinstva. Duševno življenje otrokovo zahteva mnogo več pozornosti, kot skrb za rast in razvoj, za vzrejo in vzgojo otrokovo. Mati, ki veruje v Boga, bo ljubila otroka ne iz sebične ljubezni, ker je telo njenega telesa, temveč ker je otrok božja last in ustvarjen k višjemu cilju kot ustrezati materini ljubezni. Taka roditeljska ljubezen je tako vzvišena, da zatajuje samo sebe in svoje želje; gleda, da ne zaseda prvega mesta v otroškem srcu. Tak otrok bo ljubil, po prizadevanju svoje matere, najprvo Boga nad vse in nad vsemi drugimi.

Kolikega pomena je duhovno materinstvo na poznejše življenje otroka, vidimo iz življenja marsikaterega velikega moža. “Za vse kar sem in kar imam kdaj postati, dolgujem svoji angelski materi,” je vedno ponavljal nesmrtni Lincoln. Mati je položila temelj, ki je na njem rastla in se pozneje oblikovala vsa izobrazba, vse osebne karakteristike. Dokler ne stopi otrok v šolo, sta njegovo telo in duša popolnoma v rokah matere. Kar se razvije pozneje v otroku, je sad vzgoje teh mladih let.

Prvotni namen državnih praznikov je staviti pred oči naroda dogodke, ki so pomembni v zgodovini naro-

da, in osebe, ki so si iztekle nevenljivih zaslug za narod. Nihče bolj ne zasluži izraz hvaležnosti kakor matere, ki so dale narodu sinove kakoršne je imela Amerika! Toda to ni celi pomen praznovanja. Po zastopnikih naroda je spregovoril Kongres Zedinjenih držav, da je hvaležen ameriškimi materam še veliko bolj zato, "ker store toliko za dom, ki je vir države, za povzdigo moralnega življenja, in za vero, in tem potom za dobro vlado in človeštvo." S temi besedami je jasno povedano, nele zakaj je narod hvaležen materam, temveč tudi, kaj narod pričakuje v bodočnosti od svojih mater. Ni samo telesno materinstvo, ki se upošteva, temveč, mnogo bolj duhovno materinstvo, ki obstoja v tem, da mati otroka vodi k dobremu in čednostnemu življenju.

Našim slovenskim ženam ne bo težko doseči stališča, ki so ga dosegle ameriške matere, če se bodo ravnale po vzgledu svojih slovenskih starokajskih mater. Dr. Jože Jeraj opisuje slovenske matere in njihov vpliv na narod na sledeči način: "Lepa izobrazba malega slovenskega naroda je plod ravno neomajane požrtvovalne ljubezni in vztrajne čednosti, ki so jo znale vcepiti matere mlademu rodu. Le v takem, požrtvovalnem ozračju naših slovenskih mater so mogli zrasti možje, duhovskega in svetnega stanu, trdni in neomajani kot skala, neumorno delavni kakor čebelice, svetli značaji kakor brušeni dijamanti, naši verski preroditelji, kulturni delavci, naši pesniki in umetniki, politiki in socijologi, vsa pestra vrsta kamenitih, nerazrušljivih stebrov, ki nosijo na svojih ramah veličastno stavbo naše narodne kulture. Ne imeli bi teh stebrov, mož vzornikov, ako ne bi imeli skromne, ljubeče, do skrajnosti požrtvovalne matere."

Lepšega hvalospeva še ni nihče zapel materam, kakor so ga zapeli ravno naši slovenski pisatelji in pesniki materam svojega revnega, malega naroda. Zgodovina govori o materah, katerih čela so razorana kot de-

žela, ki v njej žive, in roke razpokane kot gruda, ki od nje preživljajo svoje družine; o materah, katerih hrbti so upognjeni v devet gub od težkega dela in kolena skriviljena od molitve. Matere so, ki so znale trpeti, delati in moliti. V slabotnih in od dela izmorzanih telesih je pa živela duša; močna in plemenita, ki se ni bala nikogar razen Boga. Svetovnih problemov niso reševale, etika in etični nazori so jim bili neznani in še bolj neznane razporoke in uganke porodne kontrole.

Tam kjer žive še danes take matere so neznana otročja sodišča; o sirotišnicah in poboljševalnicah ve bore malokdo. Primerno s številom prebivalstva je tam dvakrat toliko otrok. Priprostost in pomankanje bogastva sijeta iz vseh kotov dežele in domov. Klub temu ne vidiš tam toliko in tako zapuščenih in zanemarenih otrok kakor v naši bogati Ameriki.

Razlika med slovensko ženo in ameriškano ženo je ta: Slovenka govori o dolžnostih svojega stanu in bore malo o pravicah, medtem ko Amerikanka danes povdarja le svoje pravice, o dolžnostih pa ne mara vedeti ničesar. Poizkusne poroke, razporoke, propaganda za manjše število otrok in za boljše otroke, vse to prija na prvi pogled ljudem, ki ne morejo ali pa nočejo misliti, v resnici pa uničuje taka propaganda dostojanstvo matere in z materjo dom in narod.

Ko obhajamo Materinski dan drugo nedeljo v mesecu maju, ga obhajajmo v duhu resolucije Kongresa Zedinjenih držav. Ko se bomo spominjali v duhu hvaležnosti ameriških mater, ne pozabimo tudi naših dobrih slovenskih mater. Naj si ogleda naš mladi rod nje, ki so dale življenje in moč nezlomljivemu narodu, ki se ne boji živeti v tujini in pripravljati boljši dom in boljše življenje svojim otrokom, kot so ga nam mogle dati naše uboge matere. Da bi se one, ki ravno sedaj vzgajajo naš mladi rod, zavedale v polni meri svojega materinskega dostojanstva in važnosti materinske vzgoje; to bodi naša molitev na Materinski dan!

P. Evstahij:

VERNA SLOVENSKA MAMICA.

Po Gospodu posvečena
verna, bogoljubna žena
o slovenska mamica!

Pridna skromna in molčeča—
Možu blagor, deci sreča,
o ljubeča mamica!

Domu skrita svečenica
v duši čednostna devica
in otrokom mamica!

Ti družino k Bogu vodiš,
kakor luč tolažbe hodiš
ti med nami, mamica!

Večni vidi dobra dela —!
v raju boš na veke pela
pesem blagrov, mamica!

Marie Prislant:

Mati

SAKO leto v mesecu maju praznujemo materinski dan. Vsako leto ponavljamo iste lepe besede, iste srčne izraze napram materi. Lahko bi govorili in pisali vsak dan, pa bi še ne bilo dovolj povedanega o njeni ljubezni in njenih žrtvah. Le škoda, da se vsega tega največkrat ne zavedamo, posebno dokler je mati še živa. Ko je odšla po svoje plačilo, ko jo že krije hladna zemlja, takrat šele spoznamo v resnici, kaj nam je bila, kaj smo z njo izgubili. Vseh njenih vrlin in lepih lastnosti se šele zavedamo, ko je prepozno. Tako je pač v tej solzni dolini!

Spomin na mater je drag vsakemu otroku. Če je bila mati vzorna, plemenita, in ga vzgojila v dobrega fanta ali deklico, je spomin na njo še dražji. V otroku se zrcali materina duša. V starejši dobi se pokaže materin vpliv na otroka, kateremu je njena plemenitost in duhovitost najboljša opora — kvišku. Nemogoče je imeti dobro mater in biti slabo vzgojen. Mladenič, ki ga je mati vzgojila v spoštovanju do sebe, bo dober mož. Spoštovanje, ki ga je imel do matere, bo pozneje prenesel na ženo. Ravno tako dekcle, katero je mati prav vzgojila, bo lahko šhajala z možem. Bo mu dobra tovarišica, kakor je to videla pri svoji materi. Skrbela bo za svoj dom in družino, kakor se je naučila doma pri materi. Če je bila pa materina vzgoja pomanjkljiva, bo trpel prihodnji rod.

B. T.:

Prva zmaga

Po zakonih Zedinjenih držav ženska ni uživala istih pravic kot moški do zadnjega časa. Če se je poročila s tujcem ali pa s človekom, ki mu je zaradi njegovega rodu ali pa iz kakega drugega vzroka zabranjeno državljanstvo, je izgubila državljanske pravice.

Potom popravka dodanega zakonu imenovanem Cable Act, ženskam, ki so se poročile s tujci, od sedaj naprej ne bo treba iti skozi proces naturalizacije v slučaju, da hočejo biti pripoznane kot državljanke.

Poleg tega dovoljuje ta amendment ženskam, ki so živele dve leti izven Zedinjenih držav, poročene s tujci, in katere so se smatrale za nedržavljanke, da se lahko poslužujejo svojih prejšnjih državljanskih pravic.

Z drugimi besedami povedano se glasi: Američanka je Američanka in ostane Američanka, magari

Za vsak poklic se moramo učiti, naj bo isti še tako malenkosten; vsak poklic, predno ga podvzamemo, dobro pretehtamo, kako težaven je, — samo poklic matere vzamemo prelahko. In vendar je ta poklic najtežji med vsemi, najvzvišenejši med vsemi. Pa katera se nanj pripravi, kakor bi se na primer za poklic učiteljice ali poštarice? Pomanjkljivost v znanju materinstva se ostro kaznuje, najprvo na materi sami, ker ne ve kako varovati svoje zdravje, pozneje pa na otroku, radi slabe vzgoje. Vsi časopisi, ki jim je res pri srcu napredek zdravega in krepostnega naroda, bi moralo več prostora posvetiti temu najvažnejšemu narodnemu vprašanju — materinstvu.

Prva številka Zarje je bila posvečena slovenski materi. Tako je tudi vsako leto meseca maja ta številka Zarje posvečena materam-članicam S.Ž.Z. Moja želja je, da bi vse članice-matere na slovesen način praznovale ta svoj najlepši praznik. Hčerke, katere ste tako srečne, da imate še mater poleg sebe, ne pozabite jo za njen praznik razveseliti s kakim darilom ali vsaj s šopkom cvetlic. Katerim pa mati že v grobu spi, kot meni, se pa vsaj v duhu spominjajmo njene dobrote in plemenitosti ter vseh žrtv, ki jih je radi nas prestala. Marsikateri izmed nas ni dano, da bi obiskala njen grob in bi vsaj cvetko ljubezni položila na gomilo, ki zakriva najdražje bitje na svetu. Spomnimo se svoje pokojne mamice vsaj v duhu in molimo zanjo!

če se poroči z nedržavljanom. Poslužuje se lahko nemoteno državljanskih pravic, če je njen mož državljan ali ne.

“To je najbolj pomembna zmaga, kar so jih ženske izvojevale v kongresu, odkar so dobile enako volilno pravico,” pravi New York World Telegram.

Popravek k Cable Act-u je stavila v zbornici Mrs. Ruth Bryan Owen, hči slavnoznanega politika in večkratnega kandidata za predsedniški stolec, Wm. Jennigs Bryana. Poročila se je pred vojno z angleškim častnikom Owenom. Ko se je vrnila po smrti svojega moža nazaj na očetov dom, je bila izvoljena v zbornico poslancev. Oporekali so ji, da ni pravilno izvoljena po zakonu Cable Acta. Začela je boj in končno izvojevala zmago v kongresu proti zakonu, ki je delal razliko med moškim in žensko državljanke zadnjih 25 let.

Francois Stendhal:

Izpoved

AZ, ki to pišem, sem duhovni božji.

Ti, ki to čitaš, upogni prešerno glavo pred največjim, kar je na zemlji: pred materjo!

Moja mati je bila sirota. Ne, niti bajte ni imela, kakor jo imajo sirote matere v povestih.

Moja mati je bila neumna, kakor so svetu neumni vsi tisti, ki ne znajo pisati in ne poznajo potrebe sedemkratnih organizacij.

Moja mati je bila grda, ker si ni mogla plombirati zobov in si svojega obuvala ni čistila.

Ko mi je nos že zrastel, me je bilo sram. Od matere sem raje hodil s tisto Žaneto, ki je nosila klobuk.

Čudno! Mojo mater je bolelo in spoznala je moje preziranje, preden sem ga sam spoznal. Iz svoje neumnosti mi je reklo besedo:

"Fant, drugih žensk je še mnogo, mater pa imaš le eno edino in nikoli nobene druge več!"

Jaz pa sem bil pameten in sem jedel od njenih rok in se oblačil od njene dnine in bil gospodič.

Ko sem si začel briti svojo mlečno kožo, sem ji spreobračal besede Svetega Pisma, da mora človek radi drugih žensk zapustiti mater.

Tako sem jo pripravljaj na svoje imenitno življenje, ki me bo peljalo v Pariz, kjer bom gospod. Da, tudi materi bom pošiljal sto frankov, morda celo petsto.

Da, s franki sem mislil botati ljubezen!

Vedel sem, da se mati joče. Rekel sem, da je neumna in da je sebična, ker misli, da me je za sebe rodila.

Šel sem v Pariz, kravato sem si kupil in z gospodično Aliso sem se seznanil. Pri nekem časopisu sem pisal, pomalem že tudi razkoračene člančiče o preroju človeštva. Ko se je kravata ogulila, me je zapustila gospodična Alisa in pri časopisu so me nagnali, ker sem domišljav fant. Drugo službico sem načel in novo kravato, in seznanil sem se z gospodično Pousardovo. In tako še večkrat.

Nekoč je prilezla mati v Pariz, dva dni je hodila peš, pričakala me je pred stanovanjem. Ustrašil sem se je, razjezil, da me moti, in se je iznebil. Spet je jokala. Nisem ji mogel dopovedati, da imam velike, važne posle in ne časa, ne denarja, da ji kupim juhe in kruha.

Potem sem šel z gospodično Rišpenovo v sladničarno.

Toda ni, da bi pravil vse. Ker potem je prišlo strašno nad me. Rekli so, da sem poneveril denarja. Tedaj sem ostal brez prijatelja in brez prijateljice — na cesti.

In tedaj sem se spomnil matere. O, ona se je jokala že takrat, ko še ni bilo greha v meni! Zakaj?

Zakaj?

Mar je vedela, da že takrat ni bilo več nje v mojem srcu?

Vedela? Slutila?

Čudne so matere.

Izgladovan in raztrgan sem taval tiste težke dni. Potem sem obupal. Sklenil sem, da se moram ubiti, ker sem lump. Želel sem si revolver. Kupiti pa si ga nisem mogel, izposoditi tudi ne. Obesiti se nisem maral, ker je to ogabno; utopiti se tudi ne, ker je voda okužena iz kanalov. Torej sem se odločil, da bom ukradel, kolikor je potrebno za revolver.

Zvečer sem pred kinom neki gospe iztrgal torbico in zbežal. Gospa pa je tako vpila, da so pridrli za menoj in me ujeli. Potem sem bil zaprt.

V ječi sem spoznal, da sem velik lump. Tudi to sem spoznal, da sem postal lump, ker v mojem srcu ni bilo matere; kajti dolgo sem bil zaprt in sem mnogo premišljal.

Prišla je mati. Izpočetka se je obupno jokala, potem je tolažila še mene. Še mnogokrat je prišla in pogače in grozdja mi je prinesla. Tudi cigaret.

Tedaj sem mislil le nanjo. Spoznal sem, da je mati več ko le ženska. Sploh več ko le človek. Da je neki pojem, ki objema domačo cerkev, domačo govorico, domačo vero in navado in molitev, otroško srečo in Boga.

Zakoprnel sem z bolnim srcem za Materjo. Za Materinstvom v svojem srcu . . .

Potem sem začel moliti in kadar je prišla mati, sva molila in bila je bolj vesela ko takrat, ko sem prevzetno potrkal na njeno okno, kadar sem redke krati prihajal s ponočnim vlakom iz Pariza. Skoraj srečen sem bil in vdan v trpljenje.

Ko sem prvič stopil ob njeni roki iz ječe, sem bil kakor otrok in nisem videl njene beraške obleke. Srečen sem bil.

Eno leto sem čepel tam za vasjo v njeni izbici. Le v cerkev sem še hodil.

In jasnili se je materi obraz in rekala mi je: "Vidiš, fant, sem te pa le primolila!"

To pa sem ti zapisal, fant in dekle, ker bo tudi za te prišel nevarni čas, ki bo grozil, da ti izrine Mater iz srca. V tej ali oni obliki pride tudi tebi "Pariz"; takrat se zavedaj, da je na svetu le ena sreča, ki je v Materi: v tisti Materi, ki obsega ves smeh in ves jok in vso molitev tvojega otroštva.

(Naš Dom XVIII, 3.)

A. Gnidovec:

Slovensko mišljenje

IŠLJENJE svoje izražamo z jezikom: govorica in mišljenje sta v človeku združena; kako, tega še nihče ni mogel odkriti, to je še skrivnost, kakor je skrivnost za nas, kako je duša naša združena s telesom. Vsaka narodnost dobi po jeziku svoj poseben značaj, ki jo loči od vseh drugih narodov. Jezik po svojem bistvu ni nekaj umetno ustvarjenega, od razuma izmišljenega, ampak je izliv srca, duše: je melodija, ki jo igra Stvarnik v človeški duši. Človeka žene srce, da v svojem jeziku govori, pesni in poje, moli in hvali Boga. Jezik je torej dar božji, vsak jezik, tudi slovenski! Zaveda naj se vsak, ki jezik zaničuje, se ga morda sramuje, da s tem zasramuje in zaničuje dar božji sam!

Jezik ni lastnina posameznika, ampak je last, skupna last narodova. Z njim smo zvezani z narodom najbolj: če je že kdo postal popolen tujec v obnašanju, šegah in navadah, če je tudi popolnoma zatajil svojo narodnost, materin jezik ga še vedno spominja na dom in narod. V svojem jeziku smo se že v materinem naročju učili izgovarjati in izražati svoja čustva, misli in hotenja. V materinem jeziku smo prejeli prvi pouk in vzgojo, v njem tudi občevali z Bogom. Naj smo se pozneje tudi naučili drugega jezika — hvalevredno je to in koristno — je vendar tisto samo priučeno, materin jezik pa je, ki ga tudi **čutimo!** Prav iz srca izraziti žalost, veselje, navdušenost, moreš le v domačem jeziku, vse drugo je priučeno, zumetničeno!

Naš nepozabni, veliki Slomšek je rekel, da je materin jezik “ključ od zveličanske narodne omike”. Kaj pa razumemo pod besedo narodna omika? Narodna omika je vse to, kar imamo Slovenci svojega, domačega, lastnega. Danes, posebno v tujini težko spoznaš slovensko narodno omiko; Slovenci smo se tako zgubili v moderni, mednarodni “omiki”, da nimamo skoraj nič svojega. Sicer pa se godi tako tudi drugim narodom, prav kakor Slovincem, da so zgubili svojo narodno samobitnost. Kaj ne vlada dandanes po vsem svetu neki skupen tip, značaj človeka? V Sloveniji, Nemčiji, Angliji, Ameriki se oblačijo ljudje na isti moderni način, se slično obnašajo, mesta v Evropi so podobna tem v Ameriki, vse se hoče djati na eno kopito. Vsa pestrost, slikovitost, ki se razodevja v posebnih narodnih nošah, narodni umetnoti, šegah, v posebnem načinu življenja, izginja, ž njo pa izginja tudi smisel za umetnost, veselje, navdušenost, za lastno narodnost, nasečuje pa se namesto tega sebičnost, uživanje, ker se ljudje nimajo več za kaj navduševati. Ker je čustveno življenje ugasnilo, smo dobili mednarodnega

boljševika. Treba je preporoda, pokazati moramo ljudem prave cilje. Nič ne pomaga pridigati zoper sebičnost, brezvernost, boljševizem, če ne pokažeš pravih vzorov. In naš vzor? Slovenska narodna omika! Če bomo rojake svoje navdušili za slovensko narodno omiko, bomo s tem že veliko dosegli za našo izobrazbo.

Naša narodna omika zahteva poživitev naše narodne umetnosti. Glavni del te narodne slovenske omike pa nam bo posredoval jezik, ker se nikjer tako ne razodevja narodova duša, kakor v njegovih spisih, pesmih in povestih. Duša narodova živi svoje nadčasovno življenje v narodnih pravljicah, povestih, junakih. Vedno vnovič si moremo v današnjih

**Rev. Anton Schiffrer,
duhovni nadzornik SZZ.**

Z neumornim delom si je pridobil v razmeroma kratkem času nedopovedljivih zaslug za našo organizacijo.

modernih časih — v tujini še prav posebno — na njih osveževati svojega duha, da ne zabredemo proč od prave narodove omike. Vsak narod živi tudi svoje duševno življenje v svojih pesnikih, povestih. Vse drugo se prej pozabi ko umetniška dela, vstvarjena v jeziku naroda. Le pogledjte v zgodovino čez 2000 let nazaj: kdo se danes zanima za stare grške **trgovske** papirje? Kvečjemu kak zgodovinar. Nasprotno pa še danes občudujemo staro grško narodno omi-

ko v njegovih **pesnikih**: Homerju, Sofokleju itd. Tako se je tudi duh našega naroda slovenskega učlovečil v naših največjih možeh: Vodniku, Prešernu, Gregorčiču, Slomšku, Kreku, Keteju, Cankarju in drugih. Po njih in v njih se vedno vnovič obnavlja duh narodov v naši mladini; narod tako živi od teh svojih velikanov, ker so iz naroda izšli in zanj pesnili, peli, mislili. Tista vzvišena vez, ki združuje te može z narodom, pa je naš slovenski jezik. S slovenskim jezikom si tudi zvezan s svojimi rojaki, zvezan z narodno preteklostjo, zvezan z vsem narodnim bogastvom, zvezan z vsemi našimi velikimi misleci, pesniki, prosvetnimi delavci.

Nekateri, — in žal, da ti nekateri niso tako majhni po številu — pa narod svoj podcenjujejo, kar je slovensko se jim zdi manjvredno, da, zdi se jim malenkostno vse, kar je naše, tako daleč gre to, da celo zasmehujejo in zasramujejo zasebno in javno vse, kar je drago in sveto nam. Ker prebivajo nekaj časa v veliki in krasni tuji hiši, se jim zdi rodni dom majhen. In ponižajo se tako globoko, da jezik svoj celo zaničujejo in psujejo; zemljo, ki jih je rodila; ki je stala njih zibelka na njej; ki je stopala po njej prvokrat omahujoča njih noga; zemljo, ki jim je dala prvega kruha! Koliko vidijo malenkostnega na našem narodu! A čemu ne vidite na njem tudi luči in svetlobe? Samo zgodovino našo glejte! Saj jo imamo, a le poznamo je ne, ker je poznati nismo smeli. Našo zgodovino so pisali le sovražni tujci, ki molče o naši stari slavi, da jim ne zatemni njihove. Junakov lastne zgodovine ne poznamo, ker so njih imena tujci zatajili, njih dela potvarili in zmanjšali. A zatajiti niso mogli in ne morejo dejstva, da je bil ves naš celokupni narod junak, ki je ščitil s svojim hrbtom vso Evropo. Danes mislijo, da našega hrbta več ne rabijo — in so nas pozabili!

Ali se oni, ki govorijo o tem, kako so bili v domovini lačni, stradali, kako so bili raztrgani, ali se vsi

ti zavedajo, kaliko s temi lažmi, da z lažmi, škodujejo ugledu ne le svoje rodne zemlje, ampak tudi ugledu svoje narodnosti. Kaj čuda, če potem mladina amerikska, do sedaj razvajena na vse pretege, dobiva potem tako nizkotne pojme o Sloveniji! Kaj čuda, če se ta mladina začenja tudi sramovati jezika, ki se govori v taki domovini, kakor so mu jo slikali starejši! Kolik narodni greh je v tem! Matere, žene slovenske, popravite to sliko!

Bodite pravični, vsi vi, ki tu v tujini uživate boljše kruh kot ste ga v domovini, bodite pravični, pravim, in povejte, če ste v resnici v domovini stradali, če ste res tam živeli v pomanjkanju vsega! Roko na srce: priznati morate, da ni bilo temu res! Res je, da tam ni bilo takega izobilja kot je v Ameriki, res celo, da je bilo treba prav skromno živeti, da se je shajalo. Ali pa to pomeni, da je treba tako domovino zaničevati? Da se je treba jezika svojega materinega sramovati in ga zanemarjati? Četudi je nam bila domovina skromna, majhna v vsakem oziru, odlikovala pa se je in se še odlikuje po ljubezni, ki jo uživa od svojih rojakov, ki so res zavedni, pa naj so v tujini ali pa doma! In to ljubezen je domovina obilo povračevala in jo še povrača: koliko pravega resničnega veselja, koliko notranje zadovoljnosti najdeš v priprostem življenju tam v domovini! Vredna je ta domovina in narod, ki je izšel iz te domovine, vsega spoštovanja, vse ljubezni in vsega zanimanja našega. Jezik, ki ga govori to ljudstvo naše slovensko, ta jezik, ki ima svoje priznano mesto tudi v svetovni književnosti, ta jezik mora biti svet nam tudi v tujini, tudi v tujini rojenim Slovincem, tudi Amerikancem. In na vas, materah, je pred vsem ta naloga, da bo jezik svetinja vsem, ki so in bodo še izšli od sinov in hčera majke Slave! Kako ponosne in zavedne pač ste lahko ve, matere slovenske, da imate v sebi moč, jezik svoj ohranjati v svojih potomcih! Na delo, dokler ni še vse zamujeno!

Dr. Fr. Sušnik:

Mati

Ne vem, koliko stotin milijonov je žensk na svetu. Ena edina je mati in nikdar nobena več.

Ko sem iznemoglo stegal roke, ni ga bilo kakor Ti, mati. Če si bila daleč, si prišla kakor vera; če si bila blizu, si bila solza.

Ker Ti edina si zvesta, mati.

Sto zornih deklet sem videl in ni jim bila lepota kakor Tvoja, moja lepa mati!

Sto solnčnih mest sem prehodil in ni bilo doma brez Tebe, moja borna mati!

Srečo sem grabil in je ni bilo v srcu brez Tebe, moja mati!

Boga sem iskal in ga nisem našel kakor iz Tebe, moja verna mati!

Ko sem bil daleč, daleč od Tebe — in žalosten —, takrat si zrastle preko gora in spoznal sem Te:

da si otroštvo moje in pesem o sreči, ki je bila v raju;

da si rodna zemljica moja, s hribi in planinami in z dolinico in tratami in polji in z lesovi;

da si cerkva domača z milostno Marijo in božjimi zvonovi;

da si molitev moja, mati!

Nikoli ne boš moja mrtva mati.

(Naš Dom XVIII., 3.)

Joževa:

Nega obraza

Z AČELA bom s snago, ki povsod igra prvo in najvažnejšo vlogo. (Videla sem že žensko, nam v čast moram povedati, da ne Slovenko, ki je bila namazana in namšinkana po obrazu res prav lepo, vrat je pa kazal, da si ga ni že teden dni umila.)

Vsak večer si umij lice in vrat z gorko vodo in dobrim toaletnim milom. Navadno milo je škodljivo za kožo na obrazu, ker vsebuje premočne kemikalije. Zato si vedno izberi dobro milo, čeprav malo več stane. Ko si se umila v gorki vodi, se umij še v mrzli, tako da se obraz čisto hladen počuti. Ko si kožo posušiš, jo masiraj s kako dobro čistilno pomado (cleansing cream). Ta pomada naj bo primerna za tvojo kožo. Če imaš suho kožo (in starejše ženske jo imamo), potem vzemi tako pomado, ki vsebuje veliko olja. Če si še mlada in imaš oljnato kožo, pa vzemi težjo in gostejšo pomado. Ni pa pomada toliko važnosti kakor je masiranje ali vribavanje. Ko si torej nadeneš pomado, nalahko začni z masiranjem, in to vedno v krogu in navzgor, nikdar navzdol. Z masiranjem kožo dvigneš. Ker pa je suhimi prsti masiranje težko, rabimo pomado; seveda ista koristi tudi radi olja, ki ga vsebuje. Posebno pažnjo posveti masiranju okoli oči, kjer se najprej začnejo delati gube, ter na vsaki strani nosu. Masiraj vedno v nasprotno smer kakor gube ležijo. Če so iste po dolgem, masiraj počez, in nasprotno. To delaj kakih pet minut, nato si obraz obriši in pojdi spat. Drugo jutro si obraz samo z mrzlo vodo splakni. Ko boš to ponavljala kaka dva tedna, boš videla, da se je koža na licu izboljšala in da gube niso več tako globoke. Seveda je treba povdarjati rednost. Če boš to naredila enkrat ali dvakrat, potem pa zopet cel teden ne, ni treba pričakovati, da se bo kaj poznalo. Če pa to ponavljaš redno, si lahko gotova, da bo rezultat ugoden. Koliko časa porabimo ženske za prazne pogovore, zase pa nimamo nikdar dovolj časa, kar se večkrat hudo kaznuje. Če žena sebe zanemarja, ji je vedno v škodo. Mož pričakuje od nje, da bo prikupljive zunanosti, ravno taka bi sama rada bila. Treba pa je žrtvovati nekaj, če

tudi samo nekoliko minut vsak dan. S šminko in praškom ne boš napravila lepega obraza, če je koža zanemarjena. Najprvo si ugladi kožo, potem šele misli na lepoto. Da, je potrebno umivanje zvečer, je, prvič: če smo rabile prašek čez dan, se razume, da je treba obraz očistiti, drugič: očiščen in masiran obraz se ponoči spočije, kar ugodno vpliva na obrazne poteze.

Toliko o obrazu oziroma koži. Sedaj pa še nekoliko "inside information". Naj bo ženska še tako

Mrs. Marie Priland,
gl. predsednica SŽZ.

Ta mesec je ravno pet in dvajset let odkar je stopila na ameriška tla.

mlada in lepa, vseeno njen obraz ne bo prikupljiv, če se grdo drži. Lahko se namaže podolgem in počez, pa bo še vedno odurna. Ni vsem dano, da bi bile lepe, lahko smo pa vsaj prikupljive; to pa bomo le, če iz obraza odseva dobra volja in veselost. Ženska, ki je podvržena slabim mislim, jezi in nevoščljivosti, ne bo dolgo lepa. Notranje strasti ji spačijo morda v resnici lep obraz. Kdor vedno nekaj tuhta in grunta, ne more imeti prikupljivega obraza. Vesela narava, odkritosrčno srce daje obrazu svežost in prikupljivost, in to še v letih, ko so gube naravne.

V mojem srcu je materina podoba — lepota in blagost, kakor je nikoli in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči.

—Cankar.

* * *

Kjerkoli in kdorkoli si: ljubi svojo mater, ker dovolj je ljubil ne boš nikoli.

—Ks. Meško.

In kljub otročji nehvaležnosti je materina ljubezen najstanovitnejša ljubezen na svetu. Vse zemske ljubezni izginejo, izpuhtijo sčasoma; samo materina je neupogljiva, nepremagljiva!

—P. Pajkova.

Uradna poročila

Glavna predsednica:

Zadnji dve številki Zarje sta bili jako zanimivi. "Gradiva je vedno preveč," toži sestra urednica. Rada bi raztegnila Zarjo od jutra do večera, pa se ne da. Na pomoč je klicala celo Ribničane, ki pa niso prišli pravočasno. Zato je aprilova številka natisneta kot vžigalice v škatlji. Šla sem pogledat vse številke nazaj, če katera vsebuje toliko dopisov kakor zadnja. Našla sem, da jih ima aprilova največ.

Čeprav nisem nikdar študirala medicine, se vendar poslužujem zdravniške diagnoze: kadar pride Zarja, ji grem takoj potipat žilo, to se pravi, čitat dopise od podružnic, da vem, kako se članstvo počuti. Konstatiram torej, da med članstvom ne rogovili nobena bolezen; "fiber" se je polegel, in vse izgleda normalno. Tako vseč kakor vsebina dopisov

Gl. tajnica in urednica:

Kampanja

V prvih dveh mesecih kampanje so se posebno izkazale države Ohio, Minnesota in Wisconsin. Ostale bodo brez dvoma sledile.

Vsaka članica, ki ji je napredek Zveze pri srcu, naj se zaveda, da do konca junija tega leta ne more nič boljšega storiti za svojo podružnico in celo S.Ž.Z., kakor da pripelje kolikor veliko mogoče novih članic. Najprej se dajmo okrepiti, potem bomo toliko bolj sposobne za nadaljnje delo, ki nas še čaka, in ki ga nikakor ne bo malo. Kakor se razvidi iz pregleda dosedanje kampanje, je pri celi Zvezi 82 članic, ki si prizadevajo, da bi organizacijo povečale. Imamo podružnice, ki so že dosedaj izčrpale svo-

v zadnji številki, mi ni bilo že dolgo ničesar. Vsepovsod, in to brez izjeme, se razpravlja samo o napredku, o agitaciji, o kretanju podružnic, naj bo v dobrodelnosti, ali kaki drugi plemeniti aktivnosti. To je veselje čitati!

Iz Zarje razvidim, da si je naša glavna tajnica naložila novo delo s tem, da bo objavljala mesečno poročilo o kampanji za nove članice. Vemo, da bo to povzročilo posebno delo za njo, obratno bo pa veliko pomagalo k napredku. Tako se bo vsak mesec videlo, katera podružnica napreduje, katera ne, in kje so tiste članice, ki znajo poiskati pota in sredstva, da pridobijo svoji podružnici novih moči. Zato ni nič več kot prav, da so njihova imena objavljena in se bo vedelo, kdo so tiste pridne čebelice. Gl.

jo okolico in pridobile vse v našo organizacijo, kar se v dotičnem kraju sploh da pridobiti, so pa podružnice po drugih krajih, za katere vem, da bodo dosegle štirikrat ali celo desetkrat svoje sedanje število članstva, predno bodo izčrpale svojo okolico. Članice takih podružnic imajo veliko in hvaležno polje pred seboj.

Ljubljena sosestra! Odloči se kar ta trenutek, da boš obiskala to in to znanko ali sorodnico, ki še ni pri S.Ž.Z., ter jo nagovorila, da pristopi. Če pridobiš samo eno novo, boš že dokazala, da se osebno zanimaš za napredek svoje organizacije in ne čakaš morda samo na tisto, kar bodo druge napravile.

V dosedanji kampanji je torej pokazalo 82 članic, kako one ra-

tajnici se zahvalimo za trud in dobro idejo.

Ta mesec praznujemo Materinski dan. Zarja je prinesla jako primerno igrico v ta namen. Na zadnji konvenciji se je sklenilo, naj bi izobraževalni klubi imeli v rokah prireditev in proslavo tega dneva. Ker pa klubi še niso povsod upeljani, apeliram na odbore vseh podružnic, da kjer je mogoče vprizorijo predstavo, ki je objavljena v Zarji. Povabijo naj vse; v prvi vrsti matere-članice S.Ž.Z., potem pa še druge Slovenke-matere. Kjer pa ni mogoče te igre vprizoriti, naj pa na kak drug način dostojno proslavijo Materinski dan.

Nobena druga organizacija ni bolj dolžna zavedati se častnega dneva—materinskega praznika.

Marie Priland.

zumejo delo za Zvezo. Pri tem številu ne bo ostalo. Kampanja bo trajala do 30. junija. Prihodnje poročilo bo prineslo že precej novih imen. Koliko imen in katera imena pa bo prineslo zadnje, celotno poročilo, pa ne pričakujem nestrpnost samo jaz, temveč vseh naših 3600 članic, in morda lahko rečem, večina Slovencev v Ameriki.

Charter

Kateri podružnici je količkej mogoče, naj si takoj omisli nov charter, ki stane osem dolarjev. Naroči se pri gl. tajnici. Poslati je treba le omenjeno svoto in imena članic ustanovnic, kakor tudi datum ustanovne seje. Za nekatere podružnice se dobe vsi ti podatki v knjigi Ameriška Slo-

venka, oziroma v starejših številkah Zarje. Če bi bila na teh mestih slučajno kakšna pomota, me opozorite nanjo ko naročate svoj charter, da ga moremo izdelati povsem pravilno. Naš charter je res krasno umetniško delo in bo v resnici vsaki podružnici v ponos. Na njem ni izražena samo ideja slovenstva in amerikanizma, temveč tudi simboli našega veroizpovedanja: vera, upanje in ljubezen. S podobnim charterjem se bo postavljalo malo katero drugo društvo, če sploh kakšno, in lahko rečem, da ne bo nobeni podružnici žal za dotični denar. Par podružnic ga je že naročilo in bodo morda že v prihodnji številki same poročale, kako jim bo ugajal.

Zarja

Ne bom zadovoljna, dokler ne bo v vsaki številki Zarje dopis od vsake podružnice. V kolikor mi je znano, so sestre zelo delavne povsod, vendar po nekaterih krajih se bojijo pisanja in poročanja. Dajte, no, že enkrat premagati nepotrební strah! — Razen dopisov bo morda tupa-

tam katera članica poskušala sestaviti primeren spisec v obliki kratkega članka. Če bo količkaj primerno, bomo priobčili tudi to. Polagoma, ko se bodo po naših podružnicah razvili izobraževalni klubi, bo Zarja prinesla tudi

NAČELNICA IZOBRAŽEVALNIH KLUBOV

nam je poslala za to številko krasen članek, ki smo ga pa, žal, prejeli par dni prepozno. Izide prihodnjič.

Urednica.

navodila, kako se pripravljajo in sestavljajo referati o primerni tvarini. Vsem tistim, ki žele izpopolniti svojo izobrazbo, bo S.Ž.Z. nudila čimdalje več prilike za to. — Hvaležna bom članicam tudi za razne gospodinjske nasvete. Prav bo, da me opozarjajo na razne novice in dogodke, ki bi po njihovem mnenju moralo o njih vedeti vse naše članstvo. Za tiste, ki se pečajo z ženskimi ročnimi deli, bo tudi prav kmalu poskrbljeno v Zarji. Poskrbljeno bo tudi, da dobe člani-

ce o priliki kratka, pa primerna navodila o krojih in najnovejši modi. Priobčeni bodo razni članki, kaj gospodinje lahko store glede zdravja v svoji družini. — Kuhinjskih receptov ne bomo sprejemali več; v slučaju, da želi ena ali druga članica vedeti, kako se katera izredna jed ali izredno pecivo napravi, ji bomo preskrbeli primerna pojasnila, saj imamo tukaj celo kopico slovenskih in ameriških kuhinjskih knjig na razpolago. Kuhinjske recepte pa bomo z veseljem objavljali v slučajih, kjer članice same pripravijo kaj izrednega in prinesejo dotično stvar izdelano tudi drugim pokusit na sejo.

Posamezne članice ali pa podružnice, ki žele priobčiti slike v Zarji, naj vedo, da stane slika ene osebe približno dva dolarja, slika manjše skupine štiri dolarje, slika večje skupine pa šest dolarjev ali več. Toliko nas stanejo klišeji ali “cuts”, ki so potem lastnina osebe ali podružnice, ki jih je naročila in plačala in se dajo brez novih stroškov porabiti tudi v katerikoli drugi publikaciji. **Josephine Račič.**

Glasovi od naših podružnic

Št. 1, Sheboygan, Wis. — Ker se sklad za bolniško podporo vedno bolj manjša, in to radi pogostih bolniških slučajev, je bilo na zadnji seji sklenjeno, da se priredi domača zabava v soboto večer 2. maja v Standard dvorani, ki je last naše članice Mrs. Zagožen.

Dalje smo sklenile, da se bo ves prihrizek serviral brezplačno došlim gostom. V ta namen vsaka članica daruje 25c, da se stroški za nakup raznih jedil pokrijejo. Tako je tudi dolžnost vsake članice, da pride na to zabavo, ker je prebitek namenjen za bolniško podporo, ki je bo vsaka deležna v slučaju bolezni.

Odbor za oskrbo te zabave je sledeči: Cristina Rupnik, Mary Cigale, Teresa Zagožen, Štefania Pelko in Mary Eržen. Odbor nam garantira dobro godbo, okusen prigrizek in najboljšo zabavo.

Pridite vse članice in pripeljite svoje moče seboj, dekleta pa svoje fante! — Odbor.

Št. 2, Chicago, Ill. — Na vse sestre pri naši podružnici se obračam z iskreno prošnjo, naj se potrudijo in vsaka od svoje strani pomore, da bo naša podružni-

ca primerno zrastle po številu članstva in ne bomo tudi v bodočnosti kar se tega tiče capljale daleč za vsemi podružnicami. Starejše podružnice po večjih naselbinah so si že davno opomogle in prispele do več ali manj primerne števila članstva in še vedno napredujejo, pri nas pa ne moremo nikamor naprej, da mi je zares hudo pri srcu in sem prisiljena, da kljub izredni zaposljenosti kot gl. tajnica Zveze in urednica Zarje po možnosti sama letam za novimi članicami. V vseh letih svojega obstoja je naša podružnica prilezla do 56 članic, medtem ko vsi tisti, ki našo naselbino poznajo, pričakujejo pri nas najmanj 400 članic. Pri nas je tako veliko polje, kakor malokje drugje, treba nam je samo delavcev. Nobena stvar se ne zgodi sama od sebe. V naši podružnici kažejo gotove članice precej veliko zanimanja za seje, kar se je izkazalo zadnjič, ko so prišle na sejo ob skrajno slabem vremenu. Čast vsem tistim članicam! Jako lepo bi bilo, ko bi prihodnjič vsaka pripeljala eno novo seboj. Ne more se reči, da je to dolžnost vsake članice, res pa je, da bo vsaka članica poizkusila pridobiti vsaj eno novo, če ji je kaj za

napredek lastne podružnice in cele Zveze. Ali bomo gledale, da nas bodo majhne naselbine pustile za seboj? Ali bomo prebirale poročila, kako SZZ. povsod drugod krepko napreduje, same bomo pa roke križem držale in vzdihovale, da so slabi časi? Vse dobro vemo, da slabi časi prav malo ovirajo druge podružnice. Če bodo naše prijateljice, ki še niso članice, spoznale, da delujemo skupno in da nam je samim v resnici mnogo na tem, da podružnica napreduje, si ne bodo pustile posebno dolgo prigovarjati, temveč bodo kmalu želele biti članice tudi same. Naša naselbina je znana, da lahko v kratkem času izvrši neverjetno veliko dela, kadar se zavzame. Še dva meseca bo trpela kampanja SZZ. Posvetimo toraj nekoliko časa in truda svoji lastni podružnici, pridobimo ji novih vrst, vdahnimo ji novo življenje! Delo mora ležati na ramah vseh, ne pa ene same osebe. Začnimo delovati nemudoma, da bo naša podružnica v doglednem času dosegla stališče med ostalimi podružnicami, ki ji bo v resnici pristojevalo. Na svidenje pri prihodnji seji! — Josephine Račič, nadzornica.

Št. 4, Oregon City, Ore. — Tukajšnje članice SZZ. so imele skupno sv. obhajilo na Veliki četrtek skupno z Altarnim društvom, ker skoraj vse spadajo tudi k temu društvu. Prizor je bil nad vse lep in veličasten. Vstajenje smo praznovali zelo svečano; tudi vreme je bilo prav lepo na Veliko nedeljo. — Z delom je slabo, kakor povsod, da je res veliko ljudi brez dela. — Mary Plantan, predsednica.

Št. 5, Indianapolis Ind. — Cenjenim članicam naše podružnice naznanjam, da bo prihodnja seja 6. maja, to je prvo sredo v mesecu. Naša seja se ne vrši vsako sredo po prvi nedelji v mesecu, kakor nekatere mislijo, temveč vsako prvo sredo. Včasih ta sreda res pride po prvi nedelji, včasih pa pride pred prvo nedeljo. To sem Vam zdaj natančno razložila, da ne bo več nesporazumljenja, kakor zadnji mesec. Imeti nismo mogle nobene seje, ker so bile samo tri članice navzoče. Prva sreda je prišla namreč ravno na 1. aprila, večina članic je pa mislila, da bo seja šele prvo sredo po prvi nedelji, kar je bilo seveda napačno. Naznanjam vam tudi, da se bo prihodnja seja vršila na domu naše predsednice Mrs. Annie Koren na Holmes Ave., zaradi tega ker je Šolska dvorana skoraj vedno oddana; zaposljeni so s pevsкими vajami in vajami za dramatične predstave. Vse vas prav lepo prosim, da se v polnem številu udeležite te seje. Imamo več važnih stvari na dnevnem redu, ki morajo biti na tej seji rešene. Pripeljite tudi vsaka po eno novo seboj da nas bo več, in da ne bomo ravno me najzadnje v tej kampanji! Res so slabi časi vendar tistih 25c na mesec ni ravno veliko. Toraj na svidenje 6. maja! — Jennie Gerbeck, tajnica.

Št. 7, Forest City, Pa. — Pomlad je prišla in z njo novo življenje v naravi. Upam, da bo s pomladjo prišlo novo življenje v našo podružnico. To zimo je bilo zelo mrzlo in slabo vreme zato so bile naše seje bolj slabo obiskane. Vljudno vabim vse članice našega društva, da se gotovo udeležite prihodnje seje 3. maja, to je prvo nedeljo v maju, ob sedmih zvečer v navadnih prostorih v dvorani društva Zvon. Ta seja bo zelo važna, ker bo treba ukreniti več stvari v korist naše podružnice. Tudi prosim vse naše članice, da se potrudite, da pridobimo druge slovenske žene in dekleta v naši naselbini pod okrilje SZZ. Nobena ne bo pogrešala tistih 25c na mesec, pa naj bi bili časi še tako slabi. Treba je samo malo korajže in dobre volje. Idimo na delo sedaj ko je kampanja v teku! Na svidenje na prihodnji seji 3. maja! — Anna Kamin, predsednica.

Št. 11, Eveleth, Minn. — Pred kratkem smo priredile veselico v korist naše blagajne. V dolžnost si štejem, da se na tem mestu zahvalim vsem članicam, ki so darovale reči v ta namen in pridno prodajale vstopnice. Vse se je izvršilo v lepem redu in zabava je bila uspešna tudi v gmotnem oziru. Naše žene se pač vedno potrudijo, da postrežejo kar najbolj mogoče. Naj tudi povem, da so naše seje

obiskane v obilnem številu in so članice sklenile, da za april zopet pomnožijo članstvo. Lahko rečem, da smo zopet zelo agilne, kar se bo kmalu poznalo pri napredku naše podružnice. — Jennie Ozanich, tajnica.

Št. 12, Milwaukee, Wis. — Kaj takega cerkev sv. Janeza Evangelista ni še nikdar videla, kakor v nedeljo 22. marca, ko je podr. št. 12 SZZ. z društvom sv. Ane št. 173 KSKJ. skupno pristopila k sv. obhajilu. Pri sv. maši ob 7. uri je bila cerkev tako natlačeno polna slovenskih žena in mater, da za moške sploh ni bilo prostora. Da bi znali mi svojo cerkev povečati, kakor so jo znali Ribničanje! Ko bi bila dvakrat tako velika kakor je sedaj, bi ne bila nič prevelika. Prej ali slej se bo moralo to napraviti. Vidi se, da je seme, ki ga je vsejal č. g. L. Gladek, naš prvi župnik, že sedaj obrodilo stoteren sad. Članice so se odzvale pozivu našega duhovnega nadzornika in pokazale, da jim je mnogo na tem, da so praktične katoličanke, malo jih pa veseli brezplodno govoričenje o katoliščini po časopisih. Vsa čast našim naprednim in zavednim ženskam. — Vsak dan nas je več; pri vsaki seji pristopajo nove članice, in niti najmanj ne dvomimo, da bomo me odnesle prvo nagrado v sedanjih kampanji. Vse članice so vnete za delo in agitacijo, in se udeležujejo društvenih sej v polnem številu. Tako zanimanje mora pomnožiti članstvo; vsaka seja nam tudi pove bolj glasno, da naše delo ni zastoj. — Margaret Ritionia, tajnica.

Št. 13, San Francisco, Cal. — Sporočati Vam moram žalostno novico, da smo iz naše srede izgubile dobro in zvesto članico Kristino Lovšin. Pokopana je bila 11. marca ob veliki udeležbi prijateljev in sorodnikov. Podružnica št. 13 globoko žaluje za njo. Pristopila je takrat kakor jaz. novembra 1927, ko nas je bilo še samo par članic. Z velikim upanjem smo gledale v bodočnost. Sedaj nas je že lepc št. 13 skupaj; glejmo, da nas bo v kratkem še več — sto! — Agnes Markovich.

Št. 15, Cleveland, Ohio. — V naši priljubljeni Zarji je malo slišati o naši podružnici. Vzrok je menda ta, da vse rajše čitamo nego pišemo. Čeravno naša podružnica ni velika, so naše članice vedno pripravljene kaj dobrega storiti. Dc sedaj smo delovale v lepi slogi, in upam, da bo tako tudi za naprej. Zadnji četrtek 9. aprila smo se zbrale članice naše podružnice pri Mr. in Mrs. Rudolf Kenik; imele smo zabavni večer v prid naše blagajne in moram reči, da tako fletno kakor je bilo v četrtek, že dolgo ni bilo. Vse smo bile dobre volje. Prav lepa hvala Mr. in Mrs. Kenik za ves trud, ki ste ga imeli z nami. Hvala pa tudi tistim članicam, ki so se udeležile te zabave. Vabljenje šte vse članice naše podružnice, da se gotovo udeležite prihodnje seje, ki se vrši 12. maja zvečer v šolskih prostorih; imamo več važnih stvari na dnevnem redu. Odbor sam ne more nič ukreniti; pridite vse! Naša podružnica priredi vrtno

veselico v nedeljo 25. maja na cerkvenih prostorih v Maple Garden. Vabljenje ste vse članice, da se za gotovo udeležite te veselice, saj vam je znano, da naša blagajna ni velika in treba se je kaj izmisliti, da ji odpomoremo. Na to vrtno veselico ste vabljene tudi vse članice Slovenske Ženske Zveze iz celega Clevelanda in okolice; o priliki vam bomo pa vrnil. Ne pozabite pripeljati sabo svoje slabše polovice! Na svidenje 25. maja v Maple Garden!

Članice naše podružnice opozarjam, da ima Slovenska Ženska Zveza kampanjo za nove članice. Dolžnost vsake članice je, da vsaka vsaj eno novo pripelje na sejo 12. maja; s tem boste naredile dobro za Slovensko Žensko Zvezo in za našo podružnico. Kako bi bilo lepo, da bi naša podružnica hranila Zlato knjigo vsaj za en čas! Toraj še enkrat ključem, članice naše podružnice, na delo za večjo Slovensko Žensko Zvezo! — Josephine Hocevar, tajnica.

Št. 18, Collinwood, Ohio. — Na zadnji mesečni seji so članice sklenile, da se moramo oživeti in iti na delo, ne pa samo gledati, kako druge podružnice napredujejo. Prosim toraj vse članice, ki spadate k podr. št. 18, pojdimo na delo vse brez izjeme; napredovale bomo edinole, ako bomo delovale roka v roki, kajti v skupnosti je moč. Obenem vam naznanjam, da je priglasih več novih kandidatinj za prihodnjo sejo. Zatoraj ste naprošene vse članice, da se prav gotovo udeležite prihodnje seje, ki se bo vršila v navadnih prostorih v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd. Po seji bomo imele malo prigrizka; naše članice so prvovrstne pekarice, kar bodo dokazale na tej seji, ko bodo skupaj znesle potice, flancate, krofe, klobase in še nekaj, kar pa ne smem tukaj imenovati. Vse to bo brezplačno, toraj vidite, cenjene članice, da se splača priti na sejo. Končno vas še enkrat prosim, pojdimo vse skupaj na delo in pripeljimo na prihodnjo sejo kolikor mogoče veliko novih članic! — Jennie Welikanje, predsednica.

Št. 19, Eveleth, Minn. — Na zadnji seji smo sklenile, da priredimo na Materinski dan 10. maja prosto zabavo v City Auditorium ob osmih zvečer; seja se začne ob sedmih zvečer v Club room. Članice, prosim, udeležite se v obilnem številu; vsaka naj prinese tudi nekaj za malico. Ne pozabite pripeljati tudi svojih mož seboj, zakaj bilo bi preveč dolgčas, ko bi bile same. Vse nove članice še posebej opozarjam, naj ne pozabijo udeležiti se te zabave. — Antonia Nemgar, predsednica.

Št. 20, Joliet, Ill. — Uradnice podr. št. 20 se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so se udeležili naše plesne veselice dne 6. aprila. Udeležba je bila velika, s tem se je podružnična blagajna zelo opomogla. Zahvaljujemo se vsem ki so pomagali delati: Frank Skedel, John Petric, Math Krall, John Videtich, Marko Zravljevich, Joseph Erjavec, Jacob Pluth. Zahvaljujemo se Mrs. Anni Nemanich, ki je pre-

skrbela, da je bil lunch tako lepo serviran, in vsem članicam, ki so pomagale v kuhinji, da se je vse v najlepšem redu izvršilo. Članice, ki so darovale za lunch so sledeče: Anna Ancel, Frances Bozich, Frances Babich, Mary Brulc, Josephine Erjavec, Anna Korevec, Frances Horwath, Christina Traven, Johanna Zugel, Jennie Zelko, Frances Papesh, Anna Mutz, Catherine Dragovan, Mary Gregorash, Mary Vertin, Margaret Troppe, Theresia Pasich, Mary Setina, Mary Horwat, Julia Skufca, Anna Libersher, Frances Gregorich, Margaret Muha, Anna Grayheck, Anna Jerisha, Mary Kunstek, Mary M. Terlep, Ursula Simonich, Mary Perush, Barbara Gasperich, Anna Nemanich, Jennie Muster, Catherine Male-sich, Agnes Kozuh, Agnes Horwath, Agnes Kozoman, Anna Mahkovec, Frances Slapničar, Anna Kolenc, Anna Papesh, Frances Gasperich, Catherine Matkovich, Catherine Petric, Anna Horwat, Catherine Judnich, Rose Gorsich, Jennie Krall, Anna Pluth. Zahvaljujemo se članicam, ki so preskrbele za žejna grla: Anna Adamich, Catherine Petric, Mary Fabian, Helen Pluth, Mary Gregorich, Jennie Muster, Anna Bucher, Jennie Bambich, Dorothy Chepuran, Jennie Smrekar, Agnes Skedel. "Door Prize" je darovala Josephine Kolenc: dobil ga je pa Edward Stršek, 1143 Hickory St. Pri vardrobi so pomagale: Rose Horvat, Catherine Malesich, Mary Russ, Mary Korelec, Victoria Jelenich, Margaret Pluth. Torej še enkrat hvala vsem skupaj! Ker se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, naj velja ta zahvala vsem, kateri je kaj pomagal, naj si boji na eden ali drugi način. Naznanjamo tudi, da bo imela naša podr. skupno sv. obhajilo enkrat meseca maja. — Odbor.

Št. 25, Cleveland, Ohio. — Narava se je prebudila iz zimskega spanja, vse se oživlja in veseli krasne pomladi. V najlepšem mesecu majniku si je ameriška vlada izbrala en dan za počastitev mater. Naša podružnica bo v ta namen priredila mično veseloigro z imenom Kordula. Igra bo vprizorjena dne 11. maja po seji v navadnih prostorih. Cenjene sestre, udeležite se ta dan polnoštevilno naše seje, ker bo več važnega za rešiti, po seji bo pa prijetna zabava, za kar vam jamči izobraževalni odsek.

Bliža se hitro čas, ko bo blagoslovljena naša nova zastava; ta dan bo 14. junija 1931. Da bomo ta dan dostojno proslavile, je dolžnost vsake članice, da sodeluje z odborom. Bolj natančno o vsem tem bo še poročano v prihodnji izdaji Zarje. Končno apeliram na vse sestre, da pridobivate novih; zmaga v tej kampanji mora biti naša. — Frances Ponikvar, predsednica.

Št. 26, Pittsburgh, Pa. — Ker se večkrat čita, koliko smo pri naši podružnici že darovale v dobrodelne namene, si tudi jaz štejem v dolžnost, da še nekaj naznanim celokupnemu članstvu naše organizacije, posebno pa dotičnim članicam naše podružnice, ki so kaj prispevale v ta

dober namen. Dne 10. aprila lanskega leta je prišlo med našimi članicami do zaključka, da bi rade nekaj kupile našim častitim sestram za velikonočno darilo. Večina navzočih članic je bilo mnenja, naj se jim kupi kuhinjska peč, ki bi jo naše častite šolske sestre najbolj potrebovale. Tako smo tudi naredile. Kupile smo peč za \$165.00 in smo vse nabrale asmo od članic naše podružnice. Darovale so sledeče: Balkovec Mary J. \$15, Widina Magdalena \$15, Mrs. in Miss John Klobučar \$14, Brkopec Josephine \$10, Hudak Mary \$10, Stampahar Anna \$10, Bahorich Barbara \$5, Balkovec Frances \$5, Bara Katarina \$5, Gaspar Barbara \$5, Gorišek Agnes \$5, Hotujec Mary \$5, Jevnikar Mary \$5, Klun in V. Zupančič \$5, Starešinic Frances \$5, Starešinič Barbara \$5, Šutej Mary \$5, Žugel Frances \$5, Krotec Mary \$3, Rogina Katarina \$3, Benec Helena \$2, Krotec Anna \$2, Mrs. Frank Pecman \$2, Sval Anna \$2, Stampahar Kate \$2, Tomec Anna \$2, Flajnik Katarina \$1.50, Brozanič Dora \$1, Bubaš Barbara \$1, Golobič Mary \$1, Jamnik Mary \$1, Klobučar Agnes \$1, Kršul Ivana \$1, Pikel Frances \$1, Spudich Mary \$1, Stampahar Agnes \$1, Veselich Kristina \$1, Vidina Frances \$1, Elijaš Agica 50c. Drage mi sestre, lepo se vam zahvalim, ker ste tako navdušeno sodelovale z menoj, da smo tako veliko vsoto v tako kratkem času izplačale, posebno se pa zahvalim M. J. Balkovec in Mrs. Anna Stampahar, ker ste mi tudi ve toliko pomagale, dokler smo svoj cilj dosegle. Zdaj vas pa vse ponovno opozarjam, da mi, prosim, takoj naznanite, ako se mi je kje vrinila pomota, za kar vam bom zelo hvaležna in bom vse poravnala prihodnjič. Naše častite sestre se zahvaljujejo vsem ženam, ki so kaj prispevale za to velikonočno darilo. — Magdalena Widina, glayna svetovalka.

Št. 31, Gilbert, Minn. — Morda je katera radovedna, kako je z našo podružnico. Moram priznati, da gre bolj počasi; prvi vzrok so slabi časi, drugi pa malodušnost, zato vse nekako stoji. Upam, da se bodo razmere kaj izboljšale, da vsaj ne bo izgovora. Dolgo sem samo opazovala, kar so druge pisale, ter čakala kakšen bo konec. Ovire in zapreke so odstranjene, Zvezine delavke so močne in silne, obup ia slabost ne najdeteta mesta med njimi, tudi jim ne ostaja misel na pol pota; radi tega je rešena vsaka ugan-ka. Meni se sedaj najbolj dopade "Zarja", ker je zadnje čase postala bolj zanimiva; vedno več lepega čtiva in dopisov prinaša. V tem se vidi zmožnost članic. Tako je prav! Ker se je naredila kampanja za pridobivanje novih članic, naj vsaka deluje po svoji moči, da pridobi kaj novih. Druge podružnice poročajo to ali ono novico. Naj omenim, da je tudi pri nas lušno, čeprav ne povemo vsega v javnost. Pri naši podružnici sta že obhajali dve članici 25 letnico svoje poroke. Prvi par je bil Charlie in Frances Stupca. Bila je vesela zabava; članice podružnice so ima priredile velik party v ta namen, prijatelji so ju obdarovali v de-

narju. Drugi par je obhajal 25 letnico svoje poroke dne 24. januarja: Frank in Gertrude Tušar. Prijatelji so se zbrali isti večer in jima častitali ter voščili srečo še za nadaljnih 25 let. Prav prijeten in vesel večer je hitro potekal; obdarovana sta bila tudi v denarju. Prav je prišla tudi tista baksa, kjer je bil dar za jublanta. Mrs. Tušar je dobila šopek iz gavtrož in kresnic, Mr. Tušar pa iz samega sočivja, to je zimske solate, korenja, zelene, in zelene čebule; to je bil zares lep šopek, te pa radi tega, ker je Mr. Tušar vrtnar. In pa še nekaj drugega sta dobila. Kateri ste bili navzoči — veste, drugi bodite pa radovedni, saj ste si sami krivi. V imenu podružnice se vsem udeležencem prav lepo zahvalim, posebno pa Mrs. Marie Prislund, gl. predsednici, za poslano brzojavno častitko, ki smo jo ravno pravočasno prejeli. Mr. in Mrs. Stupca, kakor tudi Mr. in Mrs. Tušar se vsem lepo zahvaljujejo in so obljubili o priliki vsem povrniti. Članice podružnice št. 31. pa želimo imenovanim slavljencem dočakati še zlate poroke. — Helen Yurcich, tajnica.

Št. 33, New Duluth, Minn. — Vsem članicam, ki se niso udeležile naše redne seje, ki smo jo imele 10. aprila, naznanjam, da je bilo sklenjeno, naj meseca maja plača vsaka članica 50 centov v našo blagajno. Mislile smo, da bi priredile card party v korist naše blagajne, pa so tako slabi časi, da bi mogoče imele več stroškov kakor dobička, zato upam, da bo tako boljše kakor je sklenjeno. Želeti bi bilo, da bi se naše članice malo bolj zanimale in bolj redno obiskavale mesečne seje, da se nobena ne bo mogla pritoževati nad tem, kar se pri seji sklene. Prosim, drage sestre, da se vse vdeležite prihodnje seje, ki se bo vršila kakor navadno drugi petek v mesecu, to bo 8. maja ob pol osmi uri zvečer v Cerkveni dvorani. Prosim tudi, da vsaka pripelje seboj vsaj eno novo članico. — Mary Skubitz, zapisnikarica.

Št. 35, Aurora, Minn. — Naznanjam vsem članicam, da bomo imele prihodnjo sejo dne 11. maja ob 7:30 zvečer v Slovenski dvorani. V bodoče se bodo naše seje vršile vsak drugi ponedeljek v mesecu. Prosim, ne pozabite! Prosim tudi, da se udeležite prihodnje seje v polnem številu. Kakor vam je vsem znano, se prav slabo udeležujete sei, torej vas prosim, da bi se jih bolj redno udeleževale. Tudi vas prosim, naj vsaka članica pripelje eno novo članico za pristop, da nas bo več; ne vem, zakaj ne bi mogle vse žene in dekleta pristopiti k S. Ž. Zvezi za 25c mesečno, in je samo Zarja več vredna kot 25 centov. — Mary Smolich, časna tajnica.

Št. 36, McKinlev, Minn. — Na Veliko noč smo imeli igro "Tri sestre". Igra je bila dobro obiskana, zakar se lepo zahvalim vsem rojakom in rojakinjam, ki so z svojo udeležbo prionomogli do tako velikega uspeha. Zahvalim se vsem igralcem in vsem, ki so pomagali pri vstopnicah, ali na kakoršenkoli drug način. Nazna-

njam vsem članicam naše podružnice, da smo sejo premaknile na prvi četrtek v mesecu v Mestni dvorani ob 8. uri. Prihodnja seja bo 7. maja, potem pa tako naprej. Prosim vse članice, da se malo bolj sej udeležujete, saj se tako dolgo ne zamudimo — eno uro ali pa dve enkrat na mesec, to ni taka reč. Več ko nas je, boljše je. Toraj na svidenje pri seji. — Johanna Steblay, tajnica.

Št. 43, Milwaukee (Bay View), Wis.— Naša podružnica je imela redno mesečno sejo dne 2. marca. Spodaj podpisani se želiva zahvaliti članicam naše podružnice za nepričakovani surprise party, ki so nam ga priredile, čeravno sva imele godove šele 17. in 19. marca; članice so se izrazile, da je na marčevi seji bolj pravno za to. Ker se naša seja vrši v zgornjih prostorih Mr. Iga. Tominška, sta naši članici Mrs. Agnes Verbnik in Mrs. Theresa Verbnik imeli dosti opravi-

ti v spodnjih prostorih. Ko je seja minila, je bila miza bogato obložena. Posebno pa se zahvaliva Mrs. Marie Bevtz za okusen štrudel; tisti dan, ko ga je delala, se je tako bala, da bi jo katera od naju ne prišla obiskat. Toraj še enkrat lepa hvala vsem, ki so nam tudi za suha grla preskrbele.

Nadalje še apelirava na članice, da bi agitirale za našo podružnico, da bi tudi me bile deležne kakšne nagrade, ki jih je razpisal Glavni odbor. Pri naši podružnici imamo nekaj zelo agilnih članic, ki na vsako sejo pripeljejo novo kandidatinjo. Le tako naprej, da bomo dobile zlat Zvezin znak! Še enkra lepa hvala vsem. — Gertrud Delopst, predsednica, Josephine Tominšek, blagajničarka.

Št. 44, Valley, Wash. — Našo podružnico sta ustanovili Mrs. Plantan in Mrs. Polajnar, ki sta prišli semkaj iz Oregon

City, Ore. na lastne stroške. To je bilo lansko leto meseca junija. Prve odbornice so bile Miss Hilda Erbeznik, predsednica, Mrs. Mary Trampus, tajnica, in Mrs. Mary Salokar, blagajničarka. Zadnja je kmalu odstopila. Tekom prvega pol leta smo napravile majhen "picnic", ter priredile par družabnih večerov s plesom, da bi društveno blagajno postavile na noge. O Novem letu smo imele v blagajni \$24. Mnogo jih je, ki so nam pomagali, za kar se jim zahvaljujemo, nekaj jih je pa tudi, ki so zoper nas, kar nas po pravici žalosti. Sklenile smo, da bomo za denar, ki ga že imamo in ki ga bomo še zbrale, kupile 36 inčev visok kip sv. Terezije Deteta Jezusa. Upamo, da bomo ta kip dobile od majnika, če nam bo sreča mila.

Darovalе ga bomo cerkvi. Tako počasi, toda trdno stopamo naprej, čeravno nas je malo in imamo z ostrim kamenjem posuto pot. — Marie Omejc, blagajničarka.

Kuhinja in gospodinjstvo

Kuhinjski recepti podr. št. 1.

Mrs. Štefania Pelko je na zadnjo sejo prinesla veliko škatljo polno dobrih in okusnih flancatov. Naredijo se takole: Vzemite osem rumenjakov, dve žlici vina, eno žličko limoninega soka, pol žličke soli, dve žlici sladkorja in eno šalco dobro presejane moke. Testo napravi bolj mehko, kot za rezance. Počivati ga deni kakih 20 minut, nato ga razvaljaj za nožev rob debelo, razreži in v masti speči.

Mrs. Mary Cigale nas je pogostila z dobrim čokoladnim kekom, ki se takole napravi: — Vmešaj četr št. šalčke sirovega masla, prideni eno šalčko sladkorja, dva stepena jajca, pol šalčke mleka in četr št. šalčke raztopljenе čokolade. Nato prideni eno in pol šalčke presejane moke, dve žlički pecivnega praška, šnepec soli in eno žličko vanilije. Kek peči v srednje vroči pečici kake trideset ure. **M. P.**

Praktični gospodinjski nasveti.

Čisti turpentine bo odstranil z usnja madeže maščobe.

Da se ti obleka ne bo zmečkala v kovčegu, jo zavij v tenak papir predno jo spraviš.

Da odstraniš odtise prstov iz belega ali barvanega pohištva, drgni umazano mesto s čisto cunjjo, namočeno v petrolej; nato zdrgni z drugo cunjjo, ki je bila namočena v vroči vodi in dobro ožeta.

Če nimaš cleanerja, pa bi rada dobro očistila svoje preproge, namoči nekaj papirja, ga potresi po preprogi, na kar ga moraš temeljito izmesti. Pomagalo bo, da se prah ne bo vzdignil po sobi.

Če ti pade mast na tla, nemudoma izmij dotično mesto z mrzlo vodo; mast se namreč kaj rada zažre v les.

Potem ko si pekla pusti vrata peči odprta, da se peč popolnoma posuši in prežrači. Če imaš peč kar zaprto potem ko

si enkrat pekla v nji, bo vlažen zrak notri kmalu povzročil rjavico.

Da se ti zavese (curtains) ne bodo trgale, ravnaj z njimi, ko jih opereš, na sledeči način: Najbolj pripravno se sušijo v kleti pri peči (furnace). Vzemite vrvice ter jo priveži na plinove ali vodovodne cevi; napravi dve zanjki, tako da gre palica od zavese skozi. Pretakni palico skozi rob zavese in vse skupaj obesi na tistih zanjkah; seveda moraš paziti, da bo obešeno zadosti visoko in zavese ne bodo prišle do tal. Vzemite drugo palico in jo pretakni skozi spodnji rob zavese. Ako ima zavese spodaj franže, jih zavijaj nazaj in pripni z ravno iglo ali pa sešij z velikimi šivi; ko bo zavese suha, boš jih potegnili ven. Nato vzemi likalnik, ga vtakni v staro nogavico, to pa obesi na spodnjo palico, da bo zavese vlekle navzdol. Prepričala se boš, da je na ta način zavese sušiti bolj pripravno in bolj ekonomično, kakor pa rabiti curtain stretchers. **Mary Urbas.**

OGLAS

Nemudoma potrebujemo štiri nove podružnice. Št. 46, St. Louis, Missouri, se bridko pritožuje v "Am. Slovencu", kaj je storila, da mora biti zadnja.

Ustanovimo takoj še štiri podružnice, da jih bo lepo zaokroženo število: petdeset, in da one tam na jugu ne bo več strah.

Katera naselbina bo stopila prva na plan?

Za vsa pojasnila se obrnite na gl. predsednico ali pa gl. tajnico Slovenske Ženske Zveze.

Pregled kampanje do 1. aprila

Št.	Podružnica	Štev. novih članic, ki jih pridobila	Ime članice,	Št.	Podružnica	Štev. novih članic, ki jih pridobila	Ime članice,
1.	Sheboygan, Wis.	1	Johanna Zakrajsek	25.	Cleveland, Ohio	1	Julia Bokar
2.	Chicago, Ill.	4	Josephine Racic			1	Frances Brancel
3.	Pueblo, Colo.	2	Frances Glac			1	Julia Brezovar
		2	Margareta Mehle.			1	Frances Drobnich
4.	Oregon City, Ore.....	—				2	Anna Grajs
5.	Indianapolis, Ind.	—				2	Angela Krizman
6.	Barberton, Ohio	4	Frances Osaben			1	Anna Lauric
7.	Forest City, Pa.	—				1	Mary Lautizar
8.	Steelton, Pa.	4	Dorothy Dermes			2	Jennie Melle
		2	Mary Tezak			2	Mary Mohar
9.	Detroit, Mich.	1	Katherine Kauchich			8	Mary Otonicar
10.	Collinwood, Ohio	2	Anna Baraga	16.	Pittsburgh, Pa.	2	Mary Besal
		2	Stefania Koncilja			1	Christine Mihelcic
		1	Helen Laurich	27.	North Braddock, Pa.....	—	
		1	Mary Intihar	28.	Calumet, Mich.	2	Mary Kocjan
		1	Jera Pizmoht			1	Anna Stanfel
		1	Rose Urbancic	29.	Broundale, Pa.	—	
		3	Mary Urbas	30.	Aurora, Ill.	—	
11.	Eveleth, Minn.	1	Mary Oberstar	31.	Gilbert, Minn.	—	
		18	Jennie Ozanich	32.	Euclid, Ohio	—	
12.	Milwaukee, Wis.	1	Mary Glavan	33.	New Duluth, Minn.	—	
		1	Jera Pintar	34.	Soudan, Minn.	—	
		1	Anna Prełaznik	35.	Aurora, Minn.	1	Katie Kostelich
		2	Josephine Pung			4	Mary Smolich
		1	Margaret Ritionia	36.	McKinley, Minn.	—	
		1	Louise Senica	37.	Greaney, Minn.	—	
		1	Gertrude Tratnik	38.	Chisholm, Minn.	1	Mary Korbar
		1	Katherine Tratnik			1	Anna Ruparcich
13.	San Francisco, Cal.	1	Mary Sterk			1	Annie Trdan
14.	Nottingham, Ohio	2	Cecilia Merkun	39.	Biwabik, Minn.	1	Frances Sherek sr.
		3	Miss Josephine Sternad			1	Mary Strukel
15.	Newburg, Ohio	1	Carolina Hocevar	40.	Lorain, Ohio	—	
16.	So. Chicago, Ill.	—		41.	Cleveland, Ohio	13	Mary Lusin
17.	West Allis, Wis.	—				1	Marion Penko
18.	Collinwood, Ohio	—				16	Margaret Poznich
19.	Eveleth, Minn.	10	Johanna Ahlin			1	Jennie Zajc
		10	Angela Debevec	42.	Maple Heights, O.	—	
		7	Frances Kavcic	43.	Milwaukee (B. V.), Wis.	1	Marie Bevc
		1	Mary Virant			3	Antonia Chertweznik
20.	Joliet, Ill.	—				1	Helen Zunter
21.	West Park, Ohio	1	Cecilia Brodnik	44.	Valley, Wash.	—	
		1	Helen Less	45.	Portland, Ore.	2	Anna Sugura
22.	Bradley, Ill.	—		46.	St. Louis, Mo.	1	Theresa Gabrian
23.	Ely, Minn.	3	Josephine Bolka			1	Josephine Speck
		1	Ursula Golob			1	Mary Staker sr.
		1	Mary Logar			1	Mrs. K. Tratnik
		1	Mary Otrin				
		1	Sophie Petric				
		1	Mary Sasek				
		1	Frances Skala				
		2	Frances Varoga				
24.	La Salle, Ill.	—					

Število novih članic v februarju..... 78
 Število novih članic v marcu111

Skupaj189

FINANČNO POROČILO S. Ž. Z. ZA MESEC MAREC 1931.

Št.	Podružnica	Mesečnina	Pristopnina	Doklada	Knjige	Izk. & zn.	Zarja	Skupaj	Št. članic
1.	Sheboygan, Wis.	\$ 15.75	\$.75	—	—	\$1.15	\$10.50	\$28.15	105
2.	Chicago, Ill.	8.40	.75	—	—	—	5.60	14.75	56
3.	Pueblo, Colo.	18.60	—	—	—	—	12.40	31.00	124
4.	Oregon City, Ore.	4.50	—	—	—	—	3.00	7.50	30
5.	Indianapolis, Ind.	6.00	—	—	—	—	4.00	10.00	40
6.	Barberton, Ohio.	10.35	—	—	4.00	.50	6.90	21.75	69
7.	Forest City, Pa.	7.35	—	—	—	—	4.90	12.25	49
8.	Steelton, Pa.	6.75	—	—	—	—	4.50	11.25	45
9.	Detroit, Mich.	8.85	.7g	—	1.25	.50	5.90	17.25	57
10.	Cleveland, Ohio	65.40	3.75	—	—	3.25	43.60	116.00	427
11.	Eveleth, Minn.	11.55	9.75	—	—	—	7.70	29.00	72
12.	Milwaukee, Wis.	13.95	2.25	—	—	.50	9.30	26.00	93
13.	San Francisco, Calif.	10.50	.75	—	—	—	7.00	18.25	70
14.	Nottingham, Ohio	35.25	3.75	2.00	—	—	23.50	64.50	235
15.	Newburgh, Ohio	15.75	—	—	—	—	10.50	26.25	105
16.	So. Chicago, Ill.	8.70	—	1.00	—	—	5.80	15.50	58
17.	West Allis, Wis.	4.80	—	—	—	—	3.20	8.00	32
18.	Cleveland, Ohio	4.50	—	—	—	—	3.00	7.50	30
19.	Eveleth, Minn.	28.50	20.25	—	—	.50	19.00	68.25	190
20.	Joliet, Ill.	33.30	—	3.00	—	—	22.20	58.50	222
21.	Cleveland, Ohio	7.20	—	—	4.00	—	4.80	16.00	48
22.	Bradley, Ill.	3.15	—	—	—	—	2.10	5.25	21
23.	Ely, Minn.	13.35	4.50	—	—	.50	8.90	27.25	88
24.	La Salle, Ill.	6.60	—	—	—	—	4.40	11.00	44
25.	Cleveland, Ohio.	65.25	8.25	—	.50	2.75	43.50	120.25	433
26.	Pittsburgh, Pa.	17.25	1.50	—	—	—	11.50	30.25	115
27.	North Braddock, Pa.	6.75	—	—	—	—	4.50	11.25	45
28.	Calumet, Mich.	12.15	1.50	1.00	4.00	.50	8.10	27.25	73
29.	Broundale, Pa.	3.00	—	2.00	4.00	2.25	2.00	13.25	20
30.	Aurora, Ill.	2.70	—	—	—	—	1.80	4.50	18
31.	Gilbert, Minn.	6.45	—	—	—	—	4.30	10.75	41
32.	Euclid, Ohio	12.45	—	—	—	—	8.30	20.75	80
33.	New Duluth, Minn.	3.60	—	—	—	—	2.40	6.00	24
34.	Soudan, Minn.	3.75	—	—	4.00	—	2.50	10.25	25
35.	Aurora, Minn.	2.25	3.00	—	—	—	1.50	6.75	15
36.	McKinley, Minn.	6.75	—	—	—	—	4.50	11.25	45
37.	Greaney, Minn.	2.85	—	.50	—	—	1.90	5.25	19
38.	Chisholm, Minn.	15.30	.75	—	—	—	10.20	26.25	102
39.	Biwabik, Minn.	3.75	1.50	—	—	—	2.50	7.75	25
40.	Lorain, Ohio	3.45	—	—	—	—	2.30	5.75	19
41.	Cleveland, Ohio	14.10	16.50	—	—	.50	9.40	40.50	94
42.	Maple Heights, Ohio	2.45	—	—	—	.50	1.50	4.25	15
43.	Milwaukee (Bay View), Wis.	4.80	2.25	—	—	—	3.20	10.25	27
44.	Valley, Wash.	1.20	—	—	—	.50	.80	2.50	8
45.	Portland, Ore.	3.45	—	—	—	.50	2.30	6.25	23
46.	St. Louis, Mo.	3.50	.75	—	—	.50	2.40	7.25	24
Skupaj		\$546.15	\$83.25	\$9.50	\$21.75	\$14.90	\$364.10	\$1039.65	3600

Stroški:

Podr. št. 13, za pok. čl. Christine Laushin (prist. 30. okt. 1927, umrla 8. marca 1931)	\$100.00
Edinost Publishing Co., Zarja, marčeva številka, in poprava naslov	217.53
Edinost Publishing Co., 2000 pobiralnih knjizic s spravili	126.50
Edinost Publishing Co., potrebščne pri razp. Zarje: \$1.62, tiskanje 4500 kartic za imenik: \$9.75, 500 kuvert z zn. za gl. preds.: \$14.75	26.12
Consumers Paper Co., stojalo in velika rola papirja za zavijanje	6.88
Uradna soba za marec	10.00
Znamke za razpošiljanje zavojev na podružnice	10.55
Razpošiljanje marč. štev. Zarje: delo, znamke, prevoz	19.62
Duhovni nadzornik, plača za marec	10.00
Gl. predsednica, plača za marec	25.00
Gl. tajnica in urednica-upravnica, plača za marec	100.00
Skupaj	\$652.20

Balanca 28. febr. 1931	\$17,874.24
Dohodki v marcu	1,039.65
Skupni dohodki 31. marca 1931	\$18,913.89
Skupni stroški 31. marca 1931	652.20
Preostanek v blagajni 31. marca 1931	\$18,261.69

Josephine Račič, gl. tajnica.

Hermina Priland:

Mother's day

To understand the origination of Mother's Day we must go back to the Civil War during which time there existed those terrible conflicts between the North and the South. The Civil War demanded thousands and thousands of brave, heroic young men to leave their homes — many never to return. While these courageous lads fought bloody battles, sad were the hearts of the Mothers at home. On their knees, they prayed to God that their sons might be spared. Anxiously, they awaited the arrival of the mail, hoping that there might be letters from their beloved ones. How happy the mother would be if she received a letter from her son; on the contrary, how depressed she turned away if nothing came.

Mrs. Anna Jarvis, who was cooking with the soldiers, encouraged them to write home. The war continued and incessantly she urged the boys to write to mother so that the pain of uncertainty might be eased.

After the death of Mrs. Jarvis, her daughters, Miss Anna Jarvis, carried on the thought of honoring Mothers. She inspired many clubs and organizations to dedicate a definite day on which to honor the best Mother in the world — your Mother. This finally led to the origination of Mother's Day which was proclaimed as such by President Wilson on May 9, 1914. The second Sunday in May was dedicated to the American Mother—and it has been through all these years.

Although we celebrate Mother's Day once a year—to the little ones—every day is a Mother's Day. From the time of birth until the children grow up and leave their home, she is constantly assisting them and guiding her beloved children to follow the right path.

She shares the children's joys and sorrows and helps them to solve their trifling problems.

Not until we are grown up and away from home do we fully appreciate the comfort and tender care of our Mother. At this stage of life we claim to be independent, but unconsciously we implore the guidance of Mother. Never shall we linger far from her inspiring source.

As years go on, we might for a time forget what Mother has done for us — until we ourselves might become mothers. It is then that our eyes are opened and we perceive the hardships and burdens that mother must bear, and also the joys that are hers.

So this year on Mother's Day let us think back, what Mother has done for us and reveal our sincere appreciation—to her.

Let us express our gratitude not only with flowers and gifts but with our hearts. With love and devotion we go to her, or write to her to whom we owe our lives.

"Who shares with us our joys and sorrows,
Who guides us as a light afar,
Who sacrifices for love of us —
That we may live—it is our Mother."

Mother's Love

Her love is like an island
In life's ocean, vast and wide,
A peaceful, quiet shelter
From the wind, and rain and tide.

'Tis bound on the north by Hope,
By Patience on the west,
By tender Counsel on the south,
And on the east by Rest.

Above it like a beacon light
Shine faith, and truth, and prayer;
And through the changing scenes of life,
I find a heaven there.

Selected and sent in by
Miss Anna Stayduhar,
Member of S.L.U. No. 26, Pittsburgh, Pa.

"Slovene"

Editor of Zarja:

Let me express my personal appreciation of your editorial in the Maiden's Realm of the April Zarja pertaining to the proper English name for the Slovenes. It seems that my efforts during the past ten years shall finally succeed in introducing a unified spelling of the name designating our nationality. Two Slovene fraternal organizations have adopted the new spelling as official; it is also used by three newspapers. The K. S. K. J. had the resolution before the convention, but it lacked proper support from the floor.

The Encyclopaedia Britannica has been using the word Slovene for years; most of the authoritative American books on Jugoslavia use Slovene.

Slovene (pronounced Sloveen) was official in former name for Jugoslavia: The Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes.

We Jugoslavs should also be unanimous in spelling other Slav words in English, such as Jugoslavia, Jugoslav, Jugoslav government, Slav nations (not Slavonic, Yugoslav, Slavonian, Jugoslavian, Yugoslavian, etc.). It was unfortunate that the Jugoslav minister in Washington, Dr. L. Pitamic, in his talk over the radio tried to reintroduce Jugoslavia instead of Jugoslavia which is at present used by most American newspapers.

To some readers this discourse on proper names may seem to be of small importance. Let them consider the difficulties they would have if their names were spelt two or three different ways. The teachers, mailmen, foremen, even their friends would be in doubt which writing or pronunciation would be correct.

Yours sincerely,

Dr. F. J. Kern.

* * *

We deeply appreciate the interest that Dr. Kern has taken on the question of our legal name. We do not have many authorities among our people who could give us a better information on this question than Dr. Kern. He is the outstanding lexicographer and grammarian among the Slovenes of this country. His English-Slovene Dictionary is the only outstanding Dictionary in our language, and his Reader is so composed that it can be used by those learning the Slovene language as well as by Slovenes learning the English language and should be a byword in every Slovene household.

We thank you, Dr. Kern, for your cooperation! Your decision ought to bring this question to a timely solution.

The Editor.

A Letter from Ely, Minn.

(This letter should have been published in an earlier issue. Apologies from the Editor.)

Branch No. 23, S. L. U. of Ely arranged a bunco party and domestic entertainment this season. Each member was asked to bring a friend. The main feature of the entertainment, which was well attended, was a mock wedding given by the members.

Mary Logar, dressed in a red skirt, white waist and black bodice, was the mother; Katherine Peshel, the father, was dressed in overalls and wore a big cap. Father and mother entered first, followed by Mary Stukel, the bride (tall and slim), who was "charming" in a dress of tan silk, a model of 1900, with a high tight waist, long puffed sleeves, high neck and long full skirt, trimmed with lace braid and buttons. Her veil was a lace curtain trimmed with fringe, held in place with a wreath of red and green tulips. She carried a bouquet of red, white and yellow wax roses tied with ribbons. Anna Baldinc was the bridegroom; she was dressed in a navy blue suit, blue shirt, necktie, big shoes and a derby hat; she was short, wore whiskers and eye glasses. Anna Mugel, bridesmaid, was dressed in a blue flowered dress, which was also a model of 1900, with a peplum skirt, high tight waist, trimmed with lace; in her hair she wore a wreath

of wax flowers and carried a bouquet of white cloth flowers tied with ribbons. Mary Statz was the best man. She wore a navy blue suit, white shirt, tie, gray cap, and big shoes. She also did some funny stunts. Next entered the preacher, Johanna Somrak, who tied the knot. She was dressed in a long white nightgown with long sleeves, around her neck a colored scarf, and a belt around her waist, with a small black cap on her head. Miss Mollie Sasek was the ringbearer. She was dressed in a white bloomer dress, trimmed with "Mother Goose" stitching. In her hair she wore a tulle ribbon bow. She carried the ring on a pillow. Johana Shega was dressed like a beggar, also doing funny stunts. Frances G. Skala played the wedding march on the accordion.

After the program a delicious lunch was served. The rest of the evening was spent in dancing, Frances G. Skala playing the accordion.

Mary Stukel, Secretary.

Razno

DVE REDKI SLAVNOSTI. — V stari domovini proslavljajo letos osemdesetletnico življenja slovenskega skladatelja č. p. HUGOLINA SATTNER, enega naših največjih in najbolj zaslužnih mož. Najštevilnejši in najboljši zbori pe Ljubljani in drugih večjih slovenskih mestih prirejajo njemu na čast slavnostne koncerte, kjer proizvajajo njegove najpomembnejše skladbe, kakor "Oljki" in "Vnebovzetje". — Č. p. Sattner je kljub visoki starosti še vedno delaven; vsake nedeljo vodi svoj krasni pevski zbor v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, ki je bil vedno ideal cerkvenih zborov.

Letos slavijo tudi šestdesetletnico življenja duhovnika-pisatelja FINŽGARJA. Vsakemu Slovencu je znan po svojem romanu "Pod svobodnim solncem", kakor tudi po svoji igri "Divji lovec", ali "Naša kri". Orisati zna slovensko dušo, kakor morda noben drug pisatelj, zato je narodu tudi prirastel na srce. Kakor si ne moremo predstavljati slovenske glasbe brez Sattnerja, tako si ne moremo misliti slovenske književnosti brez Finžgarja. Primerno bo, da tudi ameriški Slovenci dostojno proslavimo redki obletnici življenja teh dveh duševnih velikarov. Ali ni ravno SZZ. kot kulturna organizacija slovenskega ženstva v Ameriki poklicana, da se od svoje strani po možnosti zavzame za to?

MISS JEANETTE PERDAN je prva ameriška Slovenka, ki je absolvirala glasbeni konservatorij kot pevka in pianistinja. Zadnjih par mesecev prireja koncerte po slov. naselbinah v Ameriki z naravnost čudovitim uspehom; kjer jo slišijo enkrat, bi jo najraje kar obdržali v

Smiles

selected by
Eleanor Novak

Suddenly the cry, "Man overboard!" rang through the ship. "Throw out two buoys," shouted the Captain. Promptly the new deck steward threw two cabin boys over board. "Idiot!" yelled the Captain, "I meant two cork buoys."

"And how was I to know," inquired the deck steward, "whether they came from Cork or Tipperary?"

Policeman — "Didn't you hear me call to you to stop?"

Driver — "I didn't know it was you, Officer. I thought it was someone I'd run over."

The bird dealer tried to sell Uncle Amos a parrot, but the old man was too delighted with an owl to notice the talking bird.

"He may jaw a lot," he sniffed, "but this here owl just pleases me eye. Ain't no bird look like dat owl what ain't jest dustin' with wisdom. Ih he wander jaw at me he givin tu jaw." The old man carried the owl home, and a few weeks later he stopped in the bird store.

"How is the owl?" asked the amused dealer. "Has he talked any yet?"

"Naw sah, no sah," He ain't said a word yit but he sho do a deal of thinking."

Bobby's favorite uncle was to be married on the following Wednesday and Bobby was deeply interested in learning all he could that pertained to wedding.

"Mother," he said, "the last three days they give them anything they want to eat, don't they?"

Teacher — "Willie, define the word memory."

Willie — "Memory is what we forget with."

svoji sredi. Aranžiranih ima toliko koncertov, da mora včasih nastopiti kar po trikrat na teden. Vse slovensko časopisje po Ameriki prekipava laskave hvale o njenem proizvajanju. Malo glasbenih umetnikov in umetnic je tako srečnih in uspešnih koj v začetku svoje karijere. Sredi maja odide v Evropo, da se tam še nadalje izpopolni, in vidi malo več sveta. Predno odide, jo bomo slišali tudi v Chicagi, kjer bo nastopila v soboto večer, 9. maja v ČSP. dvorani na 18. cesti. (Pripravljalni odbor ni mogel dobiti za ta večer nobene druge akustične dvorane v okolici, ker so bile vse že prej oddane.) Takoj drugi dan mora v La Salle, kje jo želijo že drugič slišati. Imamo tri dobre vzroke, da priporočamo našim članicam, naj propagirajo koncert Perdanove in ji pomagajo do tem večjega uspeha: prvič je fina umetnica, ki ima veliko bodočnost pred seboj, — drugič je naša rojakinja, — tretjič je njena mati članica naše Zveze.

MR. LUDWIG SKALA, slovenski baritonist v Chicagi, se tudi pripravlja za umetniško karijero. Na Cvetno nedeljo je priredil svoj prvi samostojni koncert v Šolski dvorani pri sv. Štefanu v Chicagi. Koncert je prav lepo uspel in je bil dobro obiskan; občinstvo je bilo zadovoljno brez primere. Naš Ludwig je pokazal, da bomo Slovenci enkrat še ponosni nanj. Naj omenimo, da je njegova mlada ženičica sedaj tudi članica SZZ.

IZLET V JUGOSLAVIJO priredi to pomlad Ameriški Izletni Odbor za Izseljeniški Kongres v Jugoslaviji, ki se bo vršil v Zagrebu od 17. junija naprej. Izletniki na ta kongres bodo odpluli iz New

Yorka 16. junija na ladiji "Aquitania". Zborovanje ima namen ojačiti vezi med staro domovino in njenimi izseljenci. Pokret je vse hvale vreden in ga našemu članstvu priporočamo. Mnogo naših Slovencek namerava iti letos, kakor vsako leto, na obisk v staro domovino. Letos imate priliko, da potujete skupno z drugimi izletniki in se obenem udeležite izseljeniškega kongresa. Zgoraj omenjeni izletni odbor za ta kongres šteje 68 oseb; med njimi so Anton Grdina, Andrej Kobal, Dr. James W. Mally, Ivan Mladineo, Aleksander Savine, Leo Zakrajšek. Ne prezrite te redke prilike! Za podrobnosti se nemudoma obrnite na Ivan Mladineo, 48 West 52nd Street, New York, N. Y.

"BEAUTIFUL MOUNTAINS", knjiga, ki smo jo že parkrat omenili v Zarji, je končno izšla; v uredništvu smo prejeli en izvod na ogled. Vsebiha in oprema te nove in za Slovence izredno važne knjige presega vsa naša pričakovanja. Na najbolj privlačen način opozarja angleško govoreči svet na prirodne lepote Slovenije; je tudi umetniško ilustrirana. Pisateljica J. S. Copeland je s tem delom našemu narodu storila veliko uslugo. Knjiga je precej velika, stane pa razmerno zelo malo, — en dolar. Ni nam znano, da bi bila v Ameriki naprodaj, pač pa jo lahko nemudoma dobite, če pišete naravnost na tiskarno v Anglijo, kjer je bila tiskana: The Mercury Press Ltd., High Road, Ilford, England. Če želite, vam jo preskrbi lahko tudi Uredništvo Zarje. Knjigo zares od srca priporočamo našim članicam. Posebno pomembna bo za slovensko mladino, rojeno v Ameriki.

Trije rodovi

DOGODKI IZ NEKDANJIH DNI

Spisal Engelbert Gangl

(Dalje.)

Mati je sedela doma pri kuhinjskem oknu. Gledala je venkaj na pokošene travnike. Vstajali so pred njo dogodki iz davnih dni. Gledala je na travniku Joška, kako vihti koso, ki kroži pred njim kot svetla sablja. Spomnila se je jabolka, ki se je hotelo potopiti v obcestni jarek. Mraz ji je prešinil vse telo. Bil je hlad jasnega jesenskega večera, ki se je nagibal k zemlji in prižgal za griči prijazno večernico, medlo se svetlikajočo v megleni daljavi.

V vinogradu so se umirile roke, popustile so delo. Solnce je padlo za gore, sivomodra tenčica je prepregla nebo od vzhoda do zahoda.

Stari je nagnil majoliko in napravil dolg požirek. Jože je vstal in se naslonil ob mizo; samo z roko, ki ji je z njo prej dvignil glavo, se je oprijel stola, da je stal čvrsteje, ker mu je nekaj zašibilo noge. Lenki je pobledelo lice.

Izpred gorenje zidanice je prihajala skozi noč rdeča svetloba. Tam so si zakurili trgači ogenj in posedli okolo njega. Razgovarjali so se živo in glasno, da je bilo razločiti posamezne besede. Iz veselega razgovora se je oglasila še veselejša pesem, ki je odmevala daleč okrog in priplavala tudi do Zavinščakovih:

Nikaj na svetu lepšega ni,
nego je trta, kadar rodi . . .

Pbledela je Lenka in je gledala tiho pred se. Prsi so se ji jele dvigati, kakor da vstaja v njih vihar. Zbolelo jo je v srcu. Roka ji je padla na oči, in sklonila se je nad mizo. Jože ji je zopet dvignil glavo, in ko je videl, da joka, se je obrnil proti očetu in mu rekel s trdim glasom:

“Zakaj mi žalite ženo?”

“Ne, dragec moj,” je odgovoril oni, “jaz ne želim nikogar, a drugi žalijo nas. Zato bi pa bilo dobro, da čujemo, kako je s to rečjo!” Z roko si je pogladil plešo, znojne kapljice so se nabirale na nji.

Lenka plane pokonci in se zravna. Od črne obleke in mračne luči se je črtalo njeno lice, kakor bi bilo napravljeno iz voska.

“Ali hočeta čuti resnico?” je vprašala. Glas se ji je tresel od solz, ki jih je siloma zadrževala.

“Govori!” se je oglasil Jože.

“Oče je govoril resnico!” reče Lenka.

Stari je udaril z roko po mizi: “Ha, ali nisem vedel!” Zaškripal je z zobmi.

“Tako mi pove v obraz!”

“Saj ste hoteli vedeti!” je rekla Lenka mirnejše.

“Zakaj ste tako silili vame!”

“In kaj sem ti storil?” vpraša Jože. Začutil je, kakor da je padlo nanj nekaj težkega. Sesti je moral.

“Storil si mi to, da si me vzela. Nihče me ni vprašal, ali te hočem ali morem vzeti. Napravili ste kupčijo, in šla sem, in v meni je vse umrlo. Odrtgali ste me od doma, prišli ste in ste mi ubili mladost. Ni bilo dosti lepega na nji, a bila je moja z vso svojo žalostjo in z vsem svojim veseljem. Stopili ste s trdimi in težkimi nogami na moj vrt in mi pohodili vse moje lepe cvetlice. To ste mi storili, in zato ne morem biti rada tu pri vas!”

Utihnila je. Tudi zunaj je utihnila pesem in ugasnil ogenj. Zavladala je tesna tihota, ki jo je dramilo sopenje razburjenih prsi. Na veliki brajdi, ki je preprezala zidanico od vseh strani, se je oglasil čriček: Črn-bel — črn-bel — črn-bel . . .

“In potem,” je začela Lenka, “mi očita oče brezdelje. Tudi Jože mi je očital prej ravno tisto. Ali oba vesta, da sem prinesla s seboj toliko, da mi ni treba služiti za deklo. In dekla nočem biti nikomur, to vama povem!”

Stari je vstal s stola.

“Res je, da si prinesla nekaj, a pomisliti in vedeti moraš, da nisi prišla na beračijo, ampak na dom, ki ima nekaj in tudi nekaj premore! Če si bahiška ti, pa tudi mi lahko udarimo ob svoje, da zažvenkeče in da se začuje daleč naokrog, da nismo brez srebra tu pri nas. In tako bi ostali tudi lahko brez te baharije.”

“A zakaj ste prišli pome?”

“Ker smo hoteli gospodinje in ne gospe!” odvrne stari. Nasloniti se je moral z obema rokama ob mizo, ker mu je pijača omehčala noge, da niso več stale trdno.

Jože se ni nadejal takega razgovora. Zdaj pa se mu je zazdelo, da je morda bolj prav, ako si razlaga Lenkino potrnost z očetovega stališča. Saj ni tudi njega nihče vprašal, ali hoče Lenko. Vse so storili tako, kakor da mora biti in kakor da je tako odločeno. Ako si je pa zaželel Lenke on in se je čutil poleg nje srečnega — zakaj bi bilo z Lenko drugače? Ali je tako slab in toliko preprost človek, da ne more poleg njega živeti in da ji je žal, ker se mu je vdala? On da je preprost človek? Preprost? To je resnica. Koliko mu je pravila Lenka reči, ki jih ne ume, ker jih ni nikoli slišal. Kar zna, to mu

je dalo tisto skromno šolanje, a ona je bila v večji meri seznanjena z izobrazbo. Zato mu je bilo poleg nje zmeraj tako, kakor da stoji Lenka visoko nad njim, on pa da ji je vdan z vsem srcem in poslušen vsaki njeni besedi. In poslušen bi bil vsaki njeni besedi — ali ničesar mu ni ukazovala, ničesar si ni želela od njega. Bila je vedno tako hladna.

"Gospodinje in ne gospe!" je ponovil oče.

"Dobro!" je odgovorila Lenka, "a gospa sem tudi lahko! Saj ni gospa samo tista, ki živi v velikem mestu, tudi pri vas sem lahko to. A svoj dom hočem imeti, kakor si ga mislim, da bi živela v njem zadovoljno. Ali kako, ko nismo ustvarjeni drug za drugega? Po raznih potih smo hodili, različno so nam ustvarjena srca, in potem je hipoma prišla ukazujoča beseda, in združili so se popolnoma tuji ljudje."

"Ako bi se združili znani ljudje, bi bilo morda boljše, kaj?" jo je vprašal s sirovim glasom stari. — "No, ali naj povem tudi te tvoje misli?"

Lenka se je obrnila k možu.

"Glej, Jože, nikomur nisem hotela nič žalega, in zdaj me brez potrebe in brez vzroka zbada tvoj oče. Zakaj sem bila otožna, to veste, ker ste hoteli zvedeti. Kdor preudari vse, kar sem povedala, si utegne prav razložiti moje razpoloženje. Pustite me zdaj lepo v miru, in prizadevala si bom, da ti bom žena, ki boš lahko živel poleg nje. Ako ne, potem boste sami krivi, če se bomo večkrat razgovarjali tako kakor nocoj. S tem preženemo iz hiše mir in potem bomo imeli življenje, kakršnega smo si zaslužili."

"In še nekaj," je jecljal stari, "kaj pa potem, ko bi se našli popolnoma znani ljudje? Ha, na pr. tisti . . ."

Jože je stopil tik pred očeta.

"Zdaj je tega dovolj, oče! Iz vas govori vino!"

"In v njem je resnica, resnica," je govoril stari, in oči so se mu začele zapirati. Prihajal je spanec, blagi tolažnik.

"Pojdimo spat!" reče Jože in odgrne odejo s postelje, postlane na tleh.

Lenka je odšla v sobo in zaprla vrata za seboj. Še v poznó noč se je oglašal čriček. Zdaj in zdaj je kje nad trtjem počil strel zvestega čuvaja, ki čuva grozdje pred tatovi in lisicami.

XIII.

Lenka ni mogla spati. Soparno ji je bilo v tesni sobi, zato je odprla okno. Lepa jesenska noč je sanjala zunaj. Trepetaló je na nebu brezbrojno zvezd. Daleč tam se je ena utrnila. Dolg, blesteč čar je zagorel na nebu in zopet ugasnil. Lenka je iztegnila roko, kakor da hoče prestreči jasni utrinek. Bilo ji je žal svetle zvezde, ki je gorela in tako naglo ugasnila. Tudi v njenem srcu se je užgala

lučka, da ji sveti na življenje pot in da jo ogreva in osrečuje, ali ugasnila je tako nepričakovano hitro. Kdo ve, da je nocoj ugasnila zvezda na nebu, da se je spustila iz sinje višave in se potopila v temo? Kdo jo pogreši jutri zvečer med milijoni drugih zvezd, ki bodo svetile takisto jasno in veselo in pozabile, da jim je umrla sinoči sestra? In kdo misli na Lenko, ki se ji je okrenila pot iz svetlega žara mladostnih sanj in upov in ki drži zdaj v temo? Takisto veselo živi svet okolo nje, nihče ne vpraša, kam je šla Lenka, nihče ne poizveduje, kako ji je. Med milijoni srečnikov se potopi in izgubi srčna bridkost. Zanjó ve samo oni, ki jo nosi v srcu.

Lenka je zopet legla na posteljo. Silila se je, da bi zaspala, a ni bilo spanca, blagega tolažnika. Dolgi so bili trenotki, enaki večnosti, trpljenja polni. Spomnila se je Lenka, kako ji je časih tožil oče, da ne more spati in kako dolge so take noči, enake večnosti, polni trpljenja. Kaj bi počela, ako bi se vrstila noč za nočjo — vse enake tej, vse neskončno dolge, enake večnosti, trpljenja polni?

Zopet je vstala. Glasno je zaropotal stol, ki se je zadela vanj. Ustrašila se je Lenka in naslušala, se li ne zbudita ona dva, ki spita v sosedni sobi. Nič se ni ganilo. Dolgo, zateglo dihanje je pričalo, da mirno počivata mož in oče. Ko bi mogla tudi ona tako in ko bi prenehalo tudi dihanje, da bi spala, kakor ji spita oče in mati!

Svetlo so gorele zvezde, kakor bi se ozirala skozi neskončno majhna okenca sama zlata nebesa na zemljo. Ali jo gleda tudi mati? Ali jo vidi, kako daleč je od njenega groba in ali ve, kako rada bi bila čisto blizu njega? In zazdelo se ji je, da je razpet nad zemljo tisti plašč, ki so z njim prekrili očetovo rakev. In kakor da se odgrinja pred njo temna zavesa, tako se ji je jasneje črtal pred očmi očetov obraz, ves pretvorjen, z osteklenelimi očmi, grozan, vreden usmiljenja. Kako gledajo zdaj njegove oči? Ali se je umirilo srce, ali počiva v nevzdramnem pokoju z materinim vred?

"O, ti moj Bog!"

Zavzdihnilo je srce; odtrgalo se je od zemlje, do zvezd je poletelo, tja k luči, ki je blaga in dobra.

Čimboj je izginjala noč. Za gorami se je dramilo jutro, njega bliskoviti pogledi so razganjali temo in pripravljali pot mlademu solncu. Bežale so sence, rdečežarna plast je priplavala na obzorje. — Svet se je zbuval iz sanj, pomlajen, ves trepetajoč v svežem jutranjem hladu je kipel iz vlažnih meglic, ki so se plazile po dolinah, da je bilo videti, kakor da se iz morja dvigajo solnca. Vesela pesem je priplavala iz dalje, vedno več je bilo čuti glasov. Do zidanice je priplul val novega življenja, udaril je ob zasnite oči, da so izpregledale in se predramile v blesku mladega jutra.

Vstala sta tudi Jože in oče. Po prstih sta stopala, ker sta menila, da Lenka še spi. A ko je začela Lenka govor poleg sebe, je odprla vrata, ker se ji je hotelo ven pod milo nebo.

“Ali nisem bil sinoči malo neroden?” jo je pozdravil stari in se popraskal za ušesi. “Preveč ga je bilo včeraj. Tako naglo zmaga vino starca. Nič zato, Lenka, bo pa drugič drugače!”

“Kaj to de,” je rekla ona, “zdaj je vsaj jasno med nami.”

“In kaj sem prav za prav blebetal?” je vprašal oče., “nekaj se mi sanja o ugibanju misli, pa nič ne vem, kako je bilo!”

“Bilo je, kar je bilo,” reče Jože, “kadar govori vino iz vas, ste zmeraj nerodni.”

“E,” zamahne stari z roko, “pa pojdimo brž na delo, da si preženemo iz glave muhe in da nam jame lena kri veselejše teči po žilah.”

“A meni dovoljta,” reče Lenka, “da grem domov k materi.”

“Ali ti je dovolj trgatve?” vpraša Jože. Bil je videti otožen, takega ni videla Lenka še nobeno jutro.

“K materi moram, ker je sama doma. Tu oprava lahko tudi brez mene.”

“Ali naj grem s teboj? Ali te naj spremim?” jo povpraša mož.

“Saj nisem otrok, da bi zašla in se zgubila. Ti imaš opravka tu, jaz ga dobim pri materi. Če ostaneš še pri očetu . . .”

Umolknila je, ker je stal oče poleg nje.

“No, no,” je začel stari, “ali sem te užalil, ali kaj je bilo sinoči?”

“Ne spominjajte me tega! Pustite me, da pozabim.”

Vsi so stopili iz sobe.

“Z Bogom ostanita,” se je poslovila Lenka.

Stari je zavil za vogel, Jože ji je naročil, naj pozdravi mater.

Z naglimi koraki je stopala Lenka med trtami po kolovozu navzdol. Jože je stopil nekoliko korakov za njo in obstal na griču. Solnce mu je sijalo v obraz, zato si je zaslonil oči z rokami in gledal za Lenko toliko časa, dokler se ni skrila za ovinkom. Ves čas je mislil, da se ozre nazaj in da mu pošlje z roko pozdrav. A Lenka se ni ozrla. Naglo je hitela, kakor da se ji muči od njega. Ves dan je bil Jože molčeč. Jezil se je na očeta, ki je kriv, da je povedala Lenka resnico. Bolje bi bilo, ako bi je nikoli ne zvedel.

“In kakšno bo življenje zdaj?” se je izpraševal.

Pri večerji sta sedela oče in sin sama.

“Sinoči ste rekli Lenki,” je začel Jože, “da ne mara biti pri nas. Rekli ste, da je pregosposka, a mi da smo ji prekmetiski.”

“A to je bilo tisto!” se je domislil oče.

“In potem ste hoteli še nekaj povedati. Vprašali ste, kaj bi bilo potem, ko bi se naši popolnoma znani ljudje. Kaj ste hoteli reči s tem?”

“Tega ne vem natanko, kaj sem mislil sinoči,” reče oče, “a če sem mislil tako kakor mislim zdaj, sem gotovo mislil na onega iz Kranja, saj veš . . .”

“Na tistega, kakor sem vam pravil, ki je hotel zagnati kozarec?” vpraša naglo Jože.

“Da, tako nekako sem mislil. No, pa to so bile samo vinske misli! Pa kaj hoče danes vse to! Kje je Kranj — kje smo mi!”

Toda Jože se je spomnil, kolikokrat so prej njegove misli prepotovale to lepo daljo! Kako so poletele tjakaj naglo preko gora in voda — in nobena dalja bi ne bila dovolj velika, da bi je ne mogle prepotovati misli! Ali potujejo zdaj Lenkine misli tako? Ali se odvrčajo od njega, kakor se je danes Lenka sama obrnila in odšla, ne da bi ga pozdravila s prijaznim pogledom?

* * *

Ravno ko so dokončali Zaviniščakovi delo v vinogradu, so se pričele dvigati težke, sive megle. Spenjale so se kvišku, in pod nebom so plavali temni oblaki. Solnce se je skrilo, vso zemljo je pokrili neprijazen mrak. Ko so se vračali Zaviniščak, Jože in trgači domov, je deževalo, da so prišli v Zavinkovce vsi premočeni. Stari se je premrazil, da je moral v posteljo.

Zavladalo je pusto, deževno jesensko vreme z večnim deževjem, s samim somrakom. Ljudje so se držali domov, začeli so kuriti v peči, da so preganjali iz stanovanj vlago in meglovitost, ki je silila vanja skozi vsako špranjo. Vsa zemlja je bila videti otožna, kakor da v žalosti in s strahom pričakuje zimskega počitka. In ta jesenski dolčas se je volašal tudi ljudi. Utihnila je vse veselje radostnih trgačev, gospodarji so preudarjali, kaj vse morajo še pripraviti, da jih ne zaloti zima. Težki vozovi so rezali v premočeno zemljo globoke brazde, ko so pravažali z Gorjancev drva, da bo s čim kuriti in greti peči, ko zavlada zima.

Včasih je presekala moč ognjenega solnca temne zaves, ki so se vlačile od neba do zemlje in se kot umazane krpe obešale ob hribovju in gričevju. Tedaj so vsi ljudje zasopli svobodneje in veselejše, kakor da se je prikazalo čudo, ko je solnce pozlatilo blatno zemljo.

Tedaj je tudi Lenki za hip izginila otožnost z lica. Na stežaj je odprla okna, da je mogla solnčna luč v mračne prostore. In solnčna luč se je vsipala vanje, da je odbegnil mrak iz vseh kotov in da je bilo jasno in solnčno, kamor se je obrnila mlada gospodinja.

Najrajša pa se je ozirala tja, kjer se je sinjost neba dotikala Gorjancev. Še dalje so ji hotele oči, da zopet enkrat zazro ljube gorenjske velikane, ki

jih zdaj gotovo že krije beli sneg, iskreč se v kristalni lepoti.

‘‘Kam ti potujejo misli, Lenka?’’ jo je vpraševal mož.

In tedaj se je Lenka zopet užalostila. Niti svobodnega pogleda ji ne privošči mož. Prosila je solnce, naj se skrije, naj spusti zopet meglo na svet, da ji zagrne razgled v daljo! In usmiljeno solnce se je skrilo, in vrhovi Gorjancev so se dvignili nad megleno morje, ki se je pretakalo tako nizko nad zemljo, da bi človek z roko lahko posegel vanje. Zaslonjena je bila pot pogledom. Iskali so nekoga v bližini — ni bilo nikogar, ki bi se ga razveselili. Begali so nemirno po hiši — a nikjer ni bilo ničesar, kar bi jih razjasnilo.

‘‘Kje so tvoje misli, Lenka?’’ jo je vpraševal mož.

Ko je oče vstal, je bil pust in čmeren. Godrnja je je stopical po hiši, mrmraje je iskal kota pri peči. Lenka se ga je ogibala. Ako je bil v sobi, je bila Lenka kje zunaj, ako je stopil stari iz sobe, se je skrila Lenka vanjo. Starega je začelo jeziti, ker je videl, da beži Lenka pred njim. Sitnaril je in mrmral sam vase, da je bilo tudi domačim preveč.

‘‘Kje je naša gospa?’’ je govoril pred se, ko je stopical ob palici za Lenko, samo da jo je jezil in da si je preganjal dolgčas. Večkrat bi se rad napil, da bi mu zavriskalo srce in da bi vrgel palico v kot. Ali pijača ga je ščegetala, da se ga je polotil dušljiv kašelj, ki ga ni ostavil noč in dan.

Lenka se je čimbolj poglobljala v otožnost. Nikoli ni bilo nasmeha na njenih ustnicah, v očeh so ji blesteli sledovi solz. Dostikrat je čul Jože ponoči, kako bdi nemirno na postelji, kako si poteza odejo čez glavo, da bi ne bilo čuti vzdihov.

‘‘Kam potujejo tvoje misli, Lenka?’’ jo je vprašal mož.

Ob nedeljah je šla z njim v Metliko k maši. To ji je bila vsa izpremema. Zato je komaj čakala nedelje, da pride vsaj za nekoliko ur iz ječe in se razgleda in razmisli. To čakanje je bilo tako veliko in tako iskreno, da ji je silno počasi potekel teden. Bila je vsaka nedelja zanjo velik praznik, ker jo je osvobodila in ji odprla pot med ljudi.

V cerkev grede je bila zgovorna. Zgovorila se je z možem, kolikor je premolčala tekom tedna. Ljudje so se ozirali nanjo, na lepo, bogato, mlado Zaviničakovo. Videl je Jože, zato je ponosno stopal poleg nje, ki ji je bil vdan iz srca. Po maši sta se ustavila v najboljši krčmi, kamor je hodila gospoda na zajtrk. Nista ostala med pivci-vaščani v prvi izbi, šla sta v drugo med gospodo, zakaj veljava, ki jo je užival stari Zaviničak, je prešla tudi na sina, posebno še zadnji čas, odkar je bil oženjen. In tu je bila Lenka vsa druga nego doma. Razživela se je,

popolnoma se je izpremenila. Navadno je čakal Jožeta voz, ki ga je popeljal domov. Večkrat sta se vrnila, ko je že davno odzvonilo poldne. Lenki se ni hotelo iz vesele družbe.

A ko sta se vračala domov, je Lenka molčala. Čim bliže sta prihajala domu, tem bolj se je bala Lenka. Ječa je stala pred njo, odmreti bo zopet morala svetu za teden dni.

‘‘Kje so tvoje misli, Lenka?’’ jo je vpraševal mož.

Stari se je jezil in rentočil, da ni več reda v hiši, odkar se je Jože oženil. Pomagala mu je tudi žena, ki se je togotila, da zaman pripravlja kosilo, ki se izpridi od dolgega čakanja. Prišlo je v rodovino nesoglasje. Ni ga razodevalo kričanje in razbijanje, poznati ga je bilo iz mučnega molka, iz prikrivanih vzdihov, iz polglasnega mrmranja. Mlada in stara so se gledali neprijazno in odurno, čutili so, da jim ni več prostora pri eni mizi.

Lenkina pobitost in nezadovoljnost se je polastila tudi Jožeta. Žena mu je bila dražja od staršev, zato se ni oziral nanje, temveč je izkušal ustrezati ženi, da ji zbudi nagnenje do sebe.

‘‘Temu je treba napraviti konec!’’ je dejal Lenki, ‘‘ali kako?’’

‘‘Povem ti odkrito, da mi tukaj ni obstanka! Vidim, da me oče in mati ne trpita, in tega ne morem prenašati! In potem ta strašna samota, ta siloviti dolgčas, sam mrak in sama noč — to me ubije. Stran bo treba; z denarjem, ki ga imava, si lahko pomoreva drugam. Stopi k očetu in mu povej! Jaz nisem ustvarjena za ta kraj — manjka mi zraka in solnca!’’

‘‘Kam potujejo tvoje misli, Lenka?’’

‘‘Ako hočeš, da ostanem pri tebi, mi pomagaj iz te ječe. Tukaj sem tujka. Daj mi dom, potem ne bodo nikamor potovale moje misli. Daj mi dom, dom! Nič več in nič manj nečem nego dom. In potem bo vse v redu. Brez doma pa ne boš imel žene. Če ti je kaj do mene, uredi z očetom, kar še ni urejenega.’’

Težka je bila Jožetu pot pred očeta. Ni mogel razbrati in urediti misli tako, da bi mu jasno razložil vse, kar mu je na srcu.

Bil je mračen dan. Kmalu popoldne se je stemnilo. Ostra sapa je pihala zunaj, da so se globoko priklanjale gole veje na vrtu pred hišo.

Oče je sedel pri peči, ko je stopil Jože v sobo.

‘‘Ravno prav mi prihajaš,’’ je začel stari. ‘‘Ravnokar sem razmišljal o vseh teh rečeh, kakor so se razvile sedaj pri nas. Teh mračnih pogledov ne maram več prenašati, zdi se mi, da me gonijo iz hiše. Zato se rajši umaknem sam, nego bi me ti potisnil čez prag. Zakaj prokletstvo pade nanj, kdor se dotakne svojega očeta!’’ Zadnje besede je izgovoril s povzdignjenim glasom.

(Dalje prih.)